

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Klára Garabiková

Přijetí eura v České republice

Bakalářská práce

Olomouc 2020

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. JUDR. Michalovi Petrovi, PhD. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a odborné vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	1
Úvod.....	2
1 Historie evropské měnové integrace	4
1.1 Počátky měnové spolupráce	4
1.1.1 Wernerův plán.....	4
1.1.2 Evropský měnový systém	5
1.2 Cesta k jednotné evropské měně	6
1.2.1 Delorsova zpráva.....	7
1.2.2 Smlouva o Evropské unii	7
1.3 Vznik eurozóny	9
2 Kritéria pro vstup do eurozóny	10
2.1 Kritérium cenové stability.....	10
2.2 Kritérium konvergence úrokových sazeb.....	11
2.3 Kritérium kurzové stability	11
2.4 Kritérium stavu veřejných financí.....	12
2.4.1 Fiskální kritéria a Pakt stability a růstu.....	12
2.5 Právní kritéria konvergence	14
2.6 Kritéria reálné konvergence	15
3 Připravenost ČR na vstup do eurozóny.....	16
3.1 Závazek přijetí eura.....	16
3.2 Období prvních příprav	16
3.3 Česká republika a plnění Maastrichtských kritérií.....	17
3.3.1 Kritérium cenové stability.....	17
3.3.2 Kritérium úrokových sazeb	19
3.3.3 Kritérium kurzové stability	19
3.3.4 Kritérium stavu veřejných financí.....	20
3.4 Kritérium reálné konvergence.....	22
3.5 Kritérium právní konvergence	23

3.6 Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura v ČR	24
3.7 Shrnutí kapitoly – plnění podmínek pro přijetí eura a ČR	26
4 Názory politiků a obyvatel ČR na přijetí eura	27
4.1 Politická scéna.....	27
4.2 České politické strany a euro	29
4.3 Občané ČR a euro	30
4.4 Občané Švédska a euro	31
5 De lege ferenda	33
Závěr	35
Seznam použitých zdrojů	38
Literatura	38
Internetové zdroje.....	39
Dokumenty a právní předpisy	41
Ostatní	41
Abstrakt.....	42
Klíčová slova.....	42
Abstract	42
Keywords	42

Seznam použitých zkratek

- ČNB – Česká národní banka
- ČR – Česká republika
- ČSSD – Česká strana sociálně demokratická
- ECB – Evropská centrální banka
- ECU – Evropská měnová jednotka
- EHS – Evropské hospodářské společenství
- ESCB – Evropský systém centrálních bank
- EMS – Evropský měnová systém
- EMU – Evropská měnová unie
- ERM – Mechanismus směnných kurzů
- ES – Evropské společenství
- ESM – Evropský stabilizační mechanismus
- EU – Evropská unie
- HDP – hrubý domácí produkt
- HMU – hospodářská a měnová unie
- KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy
- MF – Ministerstvo financí
- MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
- NKS – Národní koordinační skupina
- OCA – teorie optimálních měnových oblastí
- ODS – Občanská demokratická strana
- SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie
- SPD – politické hnutí Svoboda a přímá demokracie
- STAN – politické hnutí Starostové a nezávislí
- PČR – Parlament České republiky

Úvod

Téma bakalářské práce „*Přijetí eura v České republice*“ jsem zvolila z toho důvodu, že se jedná o problematiku související s budoucím vývojem naší země a dotýká se všech obyvatel České republiky. Ačkoliv otázka přijetí eura není již tak diskutovaná jako v předchozích letech, jedná se o téma stále aktuální, jelikož povinností ČR je usilovat o přijetí eura v nejbližším možném termínu.

V roce 2004 vstoupila ČR do Evropské unie (dále jen EU), čímž přijala také závazek přijmout euro za své zákonné platidlo. Jelikož ČR nespĺňuje podmínky pro vstup do eurozóny, vztahuje se na ni tzv. dočasná výjimka ze zavedení eura. Závazek přijetí eura tak nadále trvá a ČR musí v budoucnu do eurozóny vstoupit. Tento krok však není časově ohraničen a termín přijetí eura závisí na míře připravenosti daného státu a plnění vstupních podmínek. Dle mého názoru z této „volnosti“, kterou poskytuje nespecifikovaný termín vstupu do eurozóny, výrazně čerpá ČR. Tento postoj dokazuje i fakt, že samotné datum zavedení eura v naší zemi momentálně není stanoveno. Odmítavě se k přijetí eura staví jak politická elita ČR, tak i česká veřejnost a vstup naší země do eurozóny je prozatím v nedohlednu.

Mým cílem v této práci bude zhodnotit připravenost ČR na přijetí eura pomocí následujících výzkumných otázek:

- *Plní Česká republika podmínky pro vstup do eurozóny? Jaký je stav plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou? Je česká ekonomika dostatečně sladěna s ekonomikami států eurozóny?*
- *Jaký postoj k přijetí eura zaujímá česká politická scéna a občané ČR?*

Při psaní práce budu vycházet z primárního i sekundárního práva a doplňujících dokumentů EU, které se týkají uvedené problematiky. Dále budu využívat odbornou literaturu, jejímž obsahem je evropská měnová integrace a taktéž budu pracovat s odbornými texty a internetovými zdroji. Značná část mé práce je založena na publikacích od Oldřicha Dědka (*Historie evropské měnové integrace, od národních měn k Euru* a *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*), Zdeňka Sychry (*Jednotná evropská měna, realizace hospodářské a měnové unie v EU*), Lubora Laciny (*Měnová integrace, náklady a přínosy členství v měnové unii*), Antonína Brůžka (*Evropská měnová integrace a Česká republika*) a řady dalších autorů. Pro mou práci jsou taktéž zásadní společné dokumenty Ministerstva financí ČR (dále jen MF) a České národní banky (dále jen ČNB) – *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou* a analýzy sladěnosti od ČNB.

Bakalářskou práci budu zpracovávat pomocí analýzy a deskripce odborných textů, informačních textů a mediálních informací, které následně podrobím syntéze. Na základě zjištěných poznatků odpovím na stanovené výzkumné otázky a provedu jejich komplexní shrnutí.

Práci bych ráda rozčlenila do pěti kapitol. V první kapitole se budu věnovat historii evropské měnové integrace, kde stručně popíši počátky měnové spolupráce evropských států až po vznik jednotné evropské měny euro. V další kapitole se zaměřím na kritéria pro vstup do eurozóny, z nichž každé nejprve stručně popíši a objasním. Ve třetí kapitole se budu věnovat připravenosti ČR na přijetí eura z hlediska plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, kritéria právní a reálné konvergence. Čtvrtá kapitola se zabývá názory českých politiků a veřejnosti na vstup ČR do eurozóny. Taktéž se v této kapitole zmíním o stavu veřejného mínění ve Švédsku, jelikož postoj k přijetí eura v této zemi je dle mého názorů podobný postoji ČR. V poslední páté kapitole vynesu návrhy a doporučení de lege ferenda pro ČR vztahující se k zavedení eura. V závěru odpovím na položené výzkumné otázky, shrnu zjištěné poznatky a propojím je s osobním názorem.

1 Historie evropské měnové integrace

V této úvodní kapitole přiblížím vývoj evropské měnové integrace, kde popíši počátky měnové spolupráce evropských států ve 20. století až po vznik jednotné evropské měny. V jednotlivých podkapitolách se budu stručně věnovat nejdůležitějším událostem, které formovaly Evropskou měnovou unii (dále jen EMU), jak ji známe nyní.

1.1 Počátky měnové spolupráce

Myšlenka integrace evropských států se nejvýrazněji začala projevovat po ukončení druhé světové války. Státy zdevastované válkou usilovaly o vytvoření a udržení míru v Evropě. V oblasti měnové integrace se sice objevovaly myšlenky na vytvoření jednotné evropské měny, ale tehdejší doba na tak zásadní krok ještě nebyla připravena.¹

Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (dále jen EHS), obecně známá jako Římská smlouva, hovořila o problematice měnové integrace pouze jako o oblasti společného zájmu a koordinovaného postupu. Evropské státy byly zapojeny do tzv. Brettonwoodského měnového systému, kde zásadní postavení měl americký dolar, který byl jako jediný přímo směnitelný za zlato a měny ostatních zemí na něj byly napojeny pevným kurzem.²

1.1.2 Wernerův plán

K zásadnímu pokroku, směřujícímu k vytvoření hospodářské a měnové unie (dále jen HMU), došlo v prosinci 1969 na půdě nizozemského Haagu. Byla ustanovena skupina odborníků, která měla pod vedením lucemburského ministerského předsedy Pierra Wenera vyhotovit plán pro její vytvoření. Tzv. Wernerova zpráva³ byla zveřejněna v říjnu 1970. Obsahovala tři etapy postupného budování EMU a funkční se měla stát do deseti let.⁴ Základní znaky této koncepce byly – volná směnitelnost měn členských států, volný pohyb kapitálu a fixně stanovené devizové kurzy mezi jednotlivými evropskými měnami, nebo nová společná měna, která by nahradila měny členských států.⁵

---

1 DĚDEK, Oldřich. *Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru*. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 1-2.

2 Tamtéž, s. 2-9.

3 Oficiálně nazvaná jako Zpráva Radě a Komisi o realizaci stádií hospodářské a měnové unie ve Společenství

4 SYCHRA, Zdeněk. *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, s. 49-51.

5 Redakce Euroskop. *Historie eurozóny* [online]. euroskop.cz [cit. 9. února 2020]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/319/sekce/historie-eurozony/>>.

V realizaci Wernerova plánu se začaly objevovat první trhliny již v roce 1971 v souvislosti se světovou měnovou krizí, která vedla k devalvaci amerického dolaru vůči zlatu a ostatním měnám. Ve snaze pokračovat v měnové spolupráci v rámci první fáze Wernerova plánu, byla 10. dubna 1972 podepsána Basilejská dohoda, která se stala základem systému označovaného jako „had v tunelu“. Smyslem „hada“ bylo propojení evropských měn a jejich následné navázání na americký dolar. Hada znázorňovaly evropské měny a tunel byl odrazem jejich flukтуаčního rozpětí vůči dolaru.⁶ V roce 1973 však došlo k pádu Brettonwoodského systému a státy byly nuceny přejít ze systému pevných kurzů na kurzy plovoucí, čímž se zhroutil jeden ze základních znaků, na jehož principu byl postaven Wernerův plán. Situaci zkomplikoval i ropný šok, který státům Společenství zabránil plně se věnovat prohlubování měnové integrace, jelikož musely řešit vlastní hospodářské problémy.⁷ V důsledku devalvace amerického dolaru státy začaly postupně opouštět i systém „hada v tunelu“, až se v něm nakonec udržely pouze nejsilnější měny (německá marka a dánská koruna). Tento nepříznivý vývoj nakonec vedl k tomu, že Wernerův plán ztroskotal.⁸

1.1.3 Evropský měnový systém

Po neúspěchu Wernerova plánu se státy Evropského společenství snažily udržet při životě myšlenku další integrace. Pád Brettonwoodského systému a přetrvávající pokles amerického dolaru na konci 70. let 20. století posilovaly zájem států na relativně samostatné měnové spolupráci i za cenu vyšší koordinace. Nastolení měnové stability v evropských státech se stalo hlavní prioritou nového projektu a v říjnu roku 1987 byl za tímto účelem přednesen návrh na zřízení Evropského měnového systému (dále jen EMS). Výsledná podoba EMS byla schválena 5. prosince 1978 na zasedání Evropské rady v Bruselu a od 13. března 1979 začal fungovat.⁹

Strukturu EMS tvořily tři prvky:

- evropská měnová jednotka (European Currency Unit – ECU)
- mechanismus měnových kurzů (Exchange Rate Mechanism – ERM)
- úvěrový mechanismus¹⁰

Evropská měnová jednotka (dále jen ECU) byla koncipována jako tzv. košová jednotka, kterou tvořily národní měny zapojené do EMS. Národní měny byly v ECU zastoupeny podle

---

⁶ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 48-52.

⁷ DĚDEK: *Historie evropské měnové integrace...*, s. 20.

⁸ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 53-54.

⁹ Tamtéž, s. 57-58.

¹⁰ Tamtéž

ekonomických kritérií a jednou za pět let se jejich podíl měnil, přičemž podíl každé měny odpovídal podílu, který měl HDP členského státu na celkovém HDP Společenství. ECU fungovala pouze v bezhotovostní podobě a sloužila jako rezervní měna pro transakce prováděné v rámci EMS.¹¹

Hlavním úkolem mechanismu měnových kurzů (dále jen ERM) bylo zajištění stability měnových kurzů zemí EMS. Po vzoru „hada“ byl převzat systém paritní mřížky s povoleným flukтуаčním rozpětím $\pm 2,25\%$ na obě strany od centrální parity, přičemž centrální parita představovala kurz národní měny vůči ECU. Pokud došlo k překročení flukтуаčního pásma, musely obě banky – centrální banka slabší měny i centrální banka silnější měny, intervenovat a udržet kurz uvnitř pásma. Intervence se prováděla v okamžiku, kdy se kurz dostal alespoň do 75% tohoto pásma (tzv. hranice divergence).¹²

Úvěrové mechanismy tvořily třetí složku EMS, jejichž spravování měl na starosti Evropský fond pro měnovou spolupráci. Pokud došlo k překročení stanoveného flukтуаčního rozpětí, úvěrový mechanismus mohl členům ERM poskytnout úvěr, který by kryl náklady z devizových intervencí nebo by sloužil k překlenutí deficitů platební bilance.¹³

1.2 Cesta k jednotné evropské měně

V letech 1992 až 1993 prodělal EMS mnoho kurzových turbulencí, které vyústily v rozšíření flukтуаčního pásma ERM na $\pm 15\%$, čímž systém v podstatě přestal plnit svou funkci. Ačkoliv EMS definitivně ukončil svou činnost 31. prosince 1992, celkově je jeho projekt vnímán pozitivně. Hlavní úkol EMS, spočívající v zajištění měnové stability, byl splněn a jeho prvky byly v pozměněné podobě využity i v EMU.¹⁴

Členské státy ES, motivované úspěšným projektem EMS, uskutečnily nové kroky směřující k vytvoření úplné měnové unie s jednotnou evropskou měnou. Iniciativy vybudovat EMU se chopila nově ustanovená Evropská komise v čele s Jacquesem Delorsem v roce 1985, jejímž hlavním cílem bylo dotvoření vnitřního trhu.¹⁵

---

¹¹ Tamtéž, s. 58-59.

¹² DĚDEK: *Historie evropské měnové integrace...*, s. 69-70.

¹³ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 60.

¹⁴ BRŮŽEK, Antonín, SMRČKOVÁ, Gabriela, ZÁKLASNÍK, Martin. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. Praha: Velryba, Podnikání a management, 2007, s. 23.

¹⁵ DĚDEK: *Historie evropské měnové integrace...*, s. 140-142.

1.2.1 Delorova zpráva

Na zasedání Evropské rady v Hannoveru 27. a 28. června 1988 byla dohodnuta pracovní skupina¹⁶, která měla za úkol vyhotovit konkrétní plán na vytvoření měnové unie. Výbor, v jehož čele byl tehdejší předseda Evropské komise Jacques Delors, se skládal z dvanácti guvernérů členských národních bank a čtyřech přizvaných odborníků. Tzv. Delorova zpráva byla představena 12. dubna 1989, čímž byly položeny principy budování HMU. Koncepce Delorovy zprávy vycházela z Wenerovy zprávy ze 70. let.¹⁷

1.2.2 Smlouva o Evropské unii

Dne 15. prosince 1990 byly v Římě zahájeny mezivládní konference, které jednaly o návrzích vyplývajících z Delorovy zprávy. Jednání těchto konferencí byla ukončena 10. prosince 1991 v Maastrichtu a vyústila v přijetí Smlouvy o Evropské unii, která představovala rozsáhlou reformu primárního práva. Podepsána byla 7. února 1992 a v platnost vstoupila 1. listopadu 1993.¹⁸

Základ Smlouvy o EU, neoficiálně nazývané jako Maastrichtská smlouva, tvořila struktura tří pilířů EU, přičemž HMU byla součástí prvního, nadnárodního pilíře¹⁹. Její obsah vycházel z Delorovy zprávy, která rozvrhla budování EMU na tři etapy:

- 1. etapa (1.červenec 1990–31. prosinec 1993) byla startovací fází, která měla jednotlivé státy připravit na budoucí vznik měnové unie. Došlo k dokončení jednotného vnitřního trhu spolu s volným pohybem zboží, osob, služeb a kapitálu. Měny členských států měly vstoupit do ERM a taktéž měly být odstraněny veškeré překážky bránící používání ECU.
- 2. etapa (1. leden 1994–31. prosinec 1998) vytvořila institucionální, právní a ekonomický rámec fungování EMU. Byl vytvořen předchůdce Evropské centrální banky (dále jen ECB) – Evropský měnový institut, jehož úkolem byla koordinace měnové politiky a příprava prostředí pro vznik Evropského systému centrálních bank (dále jen ESCB, Eurosystem).
- 3. etapa (1.leden 1999–30. červen 2002) byla symbolem zahájení činnosti EMU. ESCB v čele s ECB převzaly veškeré kompetence a zodpovědnost za realizaci měnové

---

¹⁶ Tzv. Výbor pro studium hospodářské a měnové unie v Evropském společenství

¹⁷ DĚDEK: *Historie evropské měnové integrace...*, s. 143.

¹⁸ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 70-72.

¹⁹ Ostatní dva pilíře tvořila – Spolupráce zahraniční a bezpečnostní politika a Spolupráce v oblasti justice a vnitra

politiky. Směnné kurzy mezi měnami zúčastněných států a eurem byly pevně zafixovány.²⁰

Bezhotovostní euro

Dne 1. ledna 1999, v závěrečné etapě budování EMU, bylo zavedeno euro jako bezhotovostní měna pro 11 členských států. O dva roky později, 1. ledna 2001, se po splnění podmínek pro vstup do třetí etapy měnové unie stalo dvanáctým členem i Řecko. Bezhotovostní euro používaly při transakcích ECB a centrální banky zúčastněných zemí a do eura byly rovněž zahrnuty všechny údaje týkající se státních financí účastnících se zemí. V přechodném období bezhotovostního eura se státy řídily zásadou „*no compulsion – no prohibition*“ – „*žádná donucení – žádné zákazy*“, podle níž žádný soukromý subjekt nesměl být nucen používat euro, ale zároveň tato zásada ukládala povinnost, aby euro i národní měny byly považovány za rovnocenná platidla. Začátkem roku 2001 byla spuštěna informační kampaň o nových platidlech měny eura a koncem tohoto roku započaly intenzivní přípravy na zavedení eura v hotovostní podobě. 2. září 2001 byly zveřejněny ochranné prvky bankovek eura a začalo předzásobení zúčastněných bank novými bankovkami a mincemi měny euro. Všechny nominální údaje musely být do konce roku 2001 převedeny do eur.²¹

Hotovostní euro

K fyzickému zavedení eura došlo 1. ledna 2002, přičemž do oběhu bylo uvedeno 15 miliard euro bankovek v hodnotě 642 miliard EUR a téměř 50 miliard mincí v hodnotě 16 miliard EUR. Současně se vznikem nové měny euro muselo dojít i k zániku původních měn dvanácti zúčastněných států. Bylo nutné stáhnout z oběhu stará platidla dosavadních měn a stanovit, kdy zanikne jejich platnost. Rozhodnutím orgánů EU a Rady ECB bylo stanoveno, že platnost dosavadních měn zanikne nejpozději 28. února 2002. Kratší lhůtu si stanovily státy Německo (31. prosince 2001), Irsko (9. února 2002) a Francie (17. února 2002). Ke stažení starých bankovek a mincí dvanácti zúčastněných zemí sloužil tzv. paralelní oběh – doba, kdy byly v oběhu původní měny i euro, nejdéle však do 28. února 2002. Banky přijímaly stará platidla a vydávaly měnu euro. Stará platidla byla v obchodním styku přijímána, ale vracelo se jen nové platidlo.²²

Dědek uvádí, že „*Důsledná a pečlivá příprava byla odměněna neuvěřitelně hladkým průběhem náročné logistické operace. Nezaznamenány byly ani kolapsy při placení vesměs*

---

²⁰ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 73-80.

²¹ TOMÁŠEK, Michal. *Evropské měnové právo*. Praha: C.H. Beck, Beckova skripta, 2004, s. 45-48.

²² Tamtéž

neznámou měnou, ani zahlčení peněžních cest, ... Ke konci února 2002, v některých členských zemích ještě dříve, národní bankovky a mince definitivně pozbyly platnost a pro více než 300 milionů občanů eurozóny se jediným zákonným platidlem stalo euro.“²³

1.3 Vznik eurozóny

Pojem eurozóna označuje ty členské státy EU, které za svou měnu přijaly euro. V roce 1999 bylo do jedenácti zemí EU euro zavedeno, čímž byla formálně dovršena měnová unie, ale fakticky tento proces pokračuje i nadále, jelikož některé členské státy stojí zatím mimo oblast eurozóny.

Z původní zakládající jedenáctky²⁴ zemí se za posledních 20 let eurozóna rozrostla o dalších 8 členů. Již 1. ledna 2001 se stalo členem Řecko. Slovinsko se jako první země z bývalého východního bloku připojilo v roce 2007. O rok později se členy eurozóny staly Malta a Kypr a v roce 2009 vstoupilo Slovensko. V roce 2011 se členem eurozóny stalo Estonsko, následováno v roce 2014 Lotyšskem a Litvou v roce 2015.

Od roku 2015 tvoří eurozónu celkem 19 států EU z celkového počtu 27. Euro používá již více než 330 milionů obyvatel, které tvoří více než 70 % z celkového počtu obyvatel EU.

---

²³ DĚDEK: *Historie evropské měnové integrace...*, s. 227.

²⁴ Belgie, Francie, Finsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Rakousko, Španělsko a Portugalsko

2 Kritéria pro vstup do eurozóny

Každý členský stát EU, který usiluje o vstup do eurozóny, musí nejprve splnit vstupní podmínky, které jsou v první řadě ztělesněny v tzv. maastrichtských konvergenčních kritériích.

Maastrichtská kritéria posuzují sladěnost ekonomik členských zemí EU a přispívají k tvorbě stabilního ekonomického prostředí, čímž umožňují bezpečný přechod na společnou měnu.²⁵ Jednotlivá kritéria jsou vyjmenována v článku 140 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (dále jen SFEU) a blíže specifikována v příložených protokolech – Protokol č. 13 o konvergenčních kritériích a Protokol č. 12 o postupu při nadměrném schodku. Vyhodnocení plnění těchto kritérií provádí každé dva roky, nebo výjimečně i na požádání uchazečské země, Evropská komise spolu s ECB v dokumentech nazývaných *Konvergenční zpráva*.

Posuzuje se celkem pět ekonomických kritérií, která můžeme dělit na kritéria měnová (kritérium cenové stability, konvergence úrokových sazeb a kritérium kurzové stability) a kritéria fiskální (kritérium schodku veřejných financí a veřejného dluhu).²⁶

Kromě maastrichtských kritérií jsou státy ucházející se o vstup do měnové unie hodnoceny i z hlediska plnění kritéria právní a reálné konvergence.

V této kapitole obecně objasním jednotlivá konvergenční kritéria. U fiskálních kritérií se rovněž zmíním o Paktu stability a růstu, jehož přijetím došlo k výrazným změnám v oblasti fiskální disciplíny členských států EU.

2.1 Kritérium cenové stability

Protokol č. 13 o kritériích konvergence definuje kritérium cenové stability následovně: „... *dotyčný členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základu s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.*“²⁷

---

²⁵ LACINA, Lubor a kol. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. V Praze: C.H. Beck, 2007, s. 226.

²⁶ BRŮŽEK: *Evropská měnová integrace...*, s. 73-74.

²⁷ Protokol (č. 13) o kritériích konvergence v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 27. ledna 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

2.2 Kritérium konvergence úrokových sazeb

Kritérium konvergence úrokových sazeb do jisté míry souvisí s požadavkem cenové stability, jelikož existuje přímá závislost mezi inflací a nominálními úrokovými sazbami. S rostoucí cenovou hladinou se zvyšují i úrokové sazby, čímž dochází ke kompenzaci ztráty skutečné hodnoty investovaných peněz.²⁸

Protokol č.13 úrokové kritérium definuje následovně: „*Kritérium konvergence úrokových sazeb, ... znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba dotyčného členského státu nepřekračovala o více než 2procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.*“²⁹

2.3 Kritérium kurzové stability

Kurzová stabilita je hlavním předpokladem pro fungující měnovou unii. Národní měny jsou neodvolatelně zafixovány ke společné měně a členské státy se vzdají vlastní měnové politiky ve prospěch ECB.³⁰

Kritérium kurzové stability zahrnuje následující body:

- Uchazečský stát se musí alespoň po dobu dvou let před šetřením účastnit kurzového mechanismu ERM II, aniž by byl směnný kurz tohoto státu vystaven výraznému napětí.
- Po tuto dobu nesmí uchazečský stát z vlastní iniciativy devalvovat dvoustranný směnný kurz své měny vůči euru.³¹

ERM II je systémem pevných směnných kurzů s flukтуаčním rozpětím $\pm 15\%$. Datum vstupu do ERM II si může určit uchazečská země. Centrální parita a šíře flukтуаčního pásma je určena na základě dvoustranné dohody, přičemž je povoleno, aby si stát stanovil i užší flukтуаční pásmo.³²

---

²⁸ BRŮŽEK: *Evropská měnová integrace...*, s. 78.

²⁹ Protokol (č. 13) o kritériích konvergence v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007.

³⁰ BRŮŽEK: *Evropská měnová integrace...*, s. 79.

³¹ Tamtéž

³² Tamtéž, s. 81.

2.4 Kritérium stavu veřejných financí

Kritérium stavu veřejných financí zahrnuje dva ukazatele – kritérium schodku veřejných financí a kritérium veřejného dluhu. Protokol č. 12 o postupu při nadměrném schodku v čl. 1 uvádí referenční hodnoty, které nesmí být překročeny:

- 3 % pro poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k HDP
- 60 % pro poměr veřejného dluhu k HDP³³

Obě kritéria však obsahují určitá zmírnění, která jsou obsažena v čl. 126 odst. 2 SFEU. Kritérium schodku veřejných financí se považuje za splněné, pokud by schodek soustavně klesal a blížil se referenční hodnotě, nebo by referenční hodnotu překročil pouze výjimečně a zůstával blízko referenční hodnoty. Rovněž kritérium veřejného dluhu je splněno, i když dojde k překročení referenční hodnoty, jestliže poměr veřejného dluhu k HDP neustále klesá a přibližuje se této hodnotě.³⁴

2.4.1 Fiskální kritéria a Pakt stability a růstu

Fiskální kritéria jsou jedinečná tím, že čl. 126 odst. 1 SFEU zakazuje všem členským státům EU, nikoli jen členům eurozóny, aby hospodařily s nadměrnými schodky veřejných financí. Pokud některý ze států EU tuto povinnost neplní, je s tímto státem zahájena tzv. procedura při nadměrném schodku, jejíž postup je upraven v Paktu stability a růstu (Stability and Growth Pact).³⁵

Pro zajištění rozpočtové kázně, kterou vyžadují maastrichtská kritéria, bylo nutné stanovit pravidla pro fiskální politiky členských států EU, které musí být dodržovány i po vstupu do eurozóny. Za tímto účelem byl na zasedání Evropské rady v roce 1997 přijat Pakt stability a růstu (dále jen „Pakt“). Jeho přijetí iniciovalo Německo, které mělo obavy, aby zájem států o plnění maastrichtských kritérií neochladl hned po získání členství v měnové unii.³⁶

Pakt je tvořen souborem tří právních norem sekundárního práva EU:

- Rezoluce Evropské rady o Paktu stability a růstu ze dne 17. června 1997

---

³³ Protokol (č.12) o postupu při nadměrném schodku v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 27. ledna 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

³⁴ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014, s. 149-150.

³⁵ Tamtéž

³⁶ LACINA: *Měnová integrace...*, s. 391-394.

- Nařízení Rady (ES) 1466/97 ze dne 7. července 1997, o posílení dohledu nad rozpočtovými pozicemi a posílení koordinace hospodářských politik
- Nařízení Rady (ES) 1467/97 ze dne 7. července 1997, o urychlení a vyjasnění realizace postupu při nadměrném schodku³⁷

Rezoluce Evropské rady není právně závazná a představuje spíše politickou proklamaci, reflektující závazek členských států dodržovat z vlastní iniciativy rozpočtovou kázeň a podtrhuje význam zdravých veřejných financí.³⁸

Nařízení č. 1466/97 zakotvuje preventivní větev Paktu, která upravuje dozor nad fiskálními politikami členských států, aby se předešlo rozpočtovým deficitům přesahujícím 3 % HDP. Členům eurozóny byla uložena povinnost předkládat tzv. stabilizační programy a nečlenům eurozóny tzv. konvergenční programy, v nichž prezentují své střednědobé fiskální strategie. Programy se postupují Evropské komisi a Radě, které prověřují, zda ekonomické odhady stojí na reálném základu, posuzují vhodnost střednědobého rozpočtového cíle, apod. V případě nesrovnalostí či pochybností vyzve Rada daný stát k nápravě.³⁹

Nápravná větev je upravena v Nařízení č. 1467/97 a obsahuje varovné i sankční postupy pro případ, když daný stát neplní své závazky ve fiskální oblasti (3 %, 60 %). Nápravná část Paktu má za úkol urychlit a vyjasnit proceduru při nadměrném schodku, čímž má v první řadě zabránit nadměrným deficitům a v případě jejich vzniku napomoci jejich odstranění. Postižený stát může být v rámci této procedury pokutován až do výše 0,2 % HDP. Ačkoliv se na nečleny eurozóny peněžité pokuty nevztahují, mohou být sankcionovány jiným způsobem. Především tím, že je jim odepřen vstup do eurozóny, neboť konstatování, že s danou zemí je vedena procedura při nadměrném schodku znamená, že maastrichtské fiskální kritérium není splněno.⁴⁰

Implementace Paktu se však posléze ukázala jako problémová a vyvolala řadu pochybností o důvěryhodnosti Paktu. První případ selhání jeho implementace lze demonstrovat na případu Francie a Německa, kdy se v roce 2003 vyhnuly sankcím vyplývajícím z Paktu za nepřijetí vhodných opatření k zabránění nadměrného schodku veřejných financí. Projevil se zde „střet zájmů“, když Rada ministrů financí jednotlivých členských států (ECOFIN) odmítla provést určitá opatření v neprospěch svých vlastních členů – tedy Německa i Francie.⁴¹

---

³⁷ Tamtéž, s. 395.

³⁸ Tamtéž

³⁹ Tamtéž, s. 396-398.

⁴⁰ DĚDEK: *Doba eura...*, s. 149-150.

⁴¹ LACINA, Lubor, STREJČEK, Petr, BLÍŽKOVSKÝ, Petr. *Učebnice evropské integrace*. 4. vydání. Brno: Nakladatelství Barrister & Principal, 2016, s. 223-224.

Proti postupu, kdy se některé hospodářsky silnější státy vyhýbají sankčním opatřením Paktu, se ohradila řada států požadující jeho reformu. Komise se obrátila na Evropský soudní dvůr, který v červenci v roce 2004 rozhodl o zrušení rozhodnutí Rady v rozsahu, v němž je obsaženo rozhodnutí Rady o pozastavení postupu proti Německu a Francii.⁴²

Na nutnosti provést změny v Paktu se shodovali téměř všichni klíčoví evropští politici. V dubnu roku 2005 předložila Evropská komise Radě své návrhy na změnu původních nařízení z roku 1997. Výsledkem je přijetí Nařízení Rady EU č. 1055/2005 a 1056/2005 ze dne 27. června 2005, kterými dochází k revizi Paktu. Nicméně přes dlouhá jednání o podobě Paktu, nově přijatá nařízení nevnese do jeho podoby žádné radikální změny. Naopak se zdálo, že nová podoba Paktu byla v mnoha směrech ještě benevolentnější než jeho verze z roku 1997. V roce 2010, kdy se naplno začala projevovat dluhová krize některých členů eurozóny, bylo zřejmé, že mnoho pravidel vyplývajících z Paktu bude nutné zpřísnit. Absence účinného sankčního opatření vůči státům, které nadále porušovaly pravidla Paktu, vedla k dalším inovacím v jeho konstrukci. V roce 2011 byl přijat tzv. šestibalíček (six-pack), který se skládá z pěti nařízení a jedné směrnice. Pozornost byla věnována harmonizaci fiskálních politik členských států, aby národní postupy důsledněji odrážely fiskální pravidla obsažená v Paktu. V návaznosti na tzv. šestibalíček byl v roce 2013 přijat tzv. dvojbalíček (two-pack), který zavedl nové nástroje pro monitorování finanční stability členských zemí. Obě legislativní normy dvojbalíčku (dvě nařízení) se vztahují výhradně na členské státy eurozóny.⁴³

Z právního hlediska je Pakt chápán jako technické upřesnění Maastrichtské smlouvy, které doplňuje maastrichtská kritéria o preventivní a sankční opatření. Ačkoliv se některá jeho ustanovení vztahují pouze na členy eurozóny, Pakt je obecně závazný pro všechny členské státy EU – členy i nečleny eurozóny.

2.5 Právní kritéria konvergence

Členské státy EU jsou kromě ekonomických kritérií posuzovány i z hlediska dosaženého stupně právní konvergence. Požadavek právní konvergence je obsažen v čl. 131 SFEU a představuje hodnocení slučitelnosti národní legislativy s právem EU, upravujícím fungování HMU. Největší pozornost je kladena na respektování nezávislého postavení centrální banky. Právní konvergenci posuzuje ve svých konvergenčních zprávách ECB. „*Při hodnocení právní konvergence se ECB neomezuje pouze na formální znění vnitrostátních právních předpisů.*

---

⁴² LACINA: *Měnová integrace...*, s. 401-403.

⁴³ DĚDEK: *Doba eura...*, s. 283-288.

*Zabývá se též otázkou, zda prováděcí praxe příslušných ustanovení odpovídá duchu Smluv a Statut ESCB a ECB.*⁴⁴

2.6 Kritéria reálné konvergence

Zatímco maastrichtská kritéria, sledující makroekonomické ukazatele, chrání zejména stabilitu eurozóny, kritéria reálné konvergence jsou zaměřena na připravenost a stabilitu kandidátských zemí podle toho, jak mohou spolupůsobit pod společnou měnou a plně profitovat z členství v eurozóně. Pojem „reálná konvergence“ je tedy chápán jako faktické sblížení ekonomik kandidátských států s ekonomikami států eurozóny.⁴⁵

Předpoklady zdárného členství v eurozóně primárně vychází z teorie optimálních měnových oblastí (dále jen OCA). Tato teorie definuje řadu vlastností, kterými by měla ekonomika dané země disponovat, aby se mohla bez větších rizik vzdát vlastní měnové a kurzové politiky. Mezi základní ukazatele teorie OCA patří např. sladěnost hospodářského cyklu, otevřenost ekonomiky (její účast v mezinárodních obchodních vztazích), flexibilita trhů práce, diverzifikace výrobní struktury a další ukazatelé. Na rozdíl od maastrichtských kritérií nestanovují kritéria OCA prahové hodnoty a nelze proto s jistotou říci, zdali země tyto požadavky plní či nikoliv a je obtížné posoudit, jestli je země na přijetí eura dostatečně připravena. Přínosem kritérií OCA je zejména hodnocení vývoje jednotlivých ukazatelů v čase a možnost porovnání zjištěných hodnot v různých zemích.⁴⁶

---

⁴⁴ DĚDEK, Oldřich. *Právní konvergence* [online]. zavedenieura.cz, 27. října 2017 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>>.

⁴⁵ BRŮŽEK: *Evropská měnová integrace...*, s.88-89.

⁴⁶ Tamtéž

3 Přípravenost ČR na vstup do eurozóny

V první části této kapitoly nejprve objasním závazek vstupu do eurozóny a zmíním první kroky, které ČR na cestě k euru již učinila. Dále se budu věnovat stavu plnění maastrichtských kritérií Českou republikou v letech 2010-2018 a plnění kritéria reálné konvergence. V další podkapitole pohlédnu na hodnocení ČR z hlediska plnění právní konvergence a s tím související změny v českém právním řádu, které bude nutné provést.

3.1 Závazek přijetí eura

Vstup nových států do EU je podmíněn převzetím veškeré evropské legislativy, která zahrnuje i závazek přijetí společné měny euro. Svůj souhlas s tímto závazkem ČR stvrdila podpisem přístupové smlouvy, kterou mimo jiné schválili občané v referendu, jež probíhalo 13. a 14. června 2003. Dokud členské státy nesplní podmínky pro vstup do eurozóny, jsou označovány jako „členské státy, na které se vztahuje výjimka“.⁴⁷ Mezi státy s dočasnou výjimkou se řadí i ČR a její povinností tedy je v budoucnu do eurozóny vstoupit a přijmout euro za své zákonné platidlo. Závazek vstupu do eurozóny není časově ohraničen a tento krok tak závisí na míře připravenosti jednotlivých států, která se odvíjí od stavu plnění maastrichtských kritérií a plnění kritéria právní i reálné konvergence.

3.2 Období prvních příprav

ČR započala první přípravy na zavedení eura ještě před samotným vstupem do EU. V roce 2003 byl publikován materiál, zpracovaný Českou národní bankou (dále jen ČNB), Ministerstvem financí (dále jen MF) a Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen MPO), pod názvem *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně*. Dokument porovnával očekávaná rizika a výhody plynoucí z přijetí jednotné evropské měny, podle kterých nastínil možnou strategii přistoupení k eurozóně. K přijetí eura mělo podle tohoto dokumentu dojít v letech 2009–2010, ale posléze vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií ČR v roce 2009 ukázalo, že česká ekonomika ještě není na přijetí eura připravena. Dokument *Strategie přistoupení České*

---

⁴⁷ Článek 139 Smlouvy o fungování Evropské unie v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 14. února 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

republiky k eurozóně byl aktualizován v roce 2007 s tím, že již nestanovuje cílové datum vstupu do eurozóny.⁴⁸

Z institucionálního hlediska došlo k výraznému pokroku v roce 2005, kdy vláda schválila dokument *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice*. Byla zřízena Národní koordinační skupina (NKS), v jejímž čele stojí Národní koordinátor⁴⁹ jmenovaný vládou. Národní koordinační skupinou byl vypracován *Národní plán zavedení eura v ČR* (dále jen Národní plán). Národní plán představuje základní dokument, jehož obsahem jsou institucionální a technické aspekty zavedení eura v naší zemi.⁵⁰

Dalším důležitým krokem v tomto procesu byla volba způsobu zavedení eura. Na základě doporučení NKS vláda rozhodla, že euro bude v České republice zavedeno podle scénáře „velkého třesku“ (Big Bang). Jeho podstatou je jednorázový přechod na novou měnu, kdy ke stejnému okamžiku bude zavedeno euro v bezhotovostní i hotovostní podobě.⁵¹

3.3 Česká republika a plnění Maastrichtských kritérií

Vyhodnocení plnění kritérií vypracovává každé dva roky ECB s Evropskou komisí v dokumentech nazývaných *Konvergenční zpráva*. Vedle zmíněných dokumentů si ČR vypracovává vlastní zprávy ve společném dokumentu MF a ČNB – *Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. V této podkapitole jsou použita data z dokumentu MF a ČNB z let 2010–2018, přičemž prognózované hodnoty jsou označeny symbolem „p“ u daných roků.

3.3.1 Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability má za cíl zajistit, aby se ke státům eurozóny připojily pouze země s trvale nízkou inflací, vykazující cenovou stabilitu. Míra inflace nesmí překročit o více než 1,5procentního bodu míru inflace tří členských států EU, které mají v oblasti cenové stability nejlepší výsledky.⁵²

---

⁴⁸ BYŽODVSKÁ, Marie. *Euro v ČR* [online]. eurosokop.cz, 2010 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.eurosokop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>>.

⁴⁹ Funkci Národního koordinátora vykonával od 28. března 2007 do 28. února 2017 Oldřich Dědek. V současné době je tato funkce neobsazena.

⁵⁰ BYDŽOVSKÁ, Marie. *Euro v ČR* [online]. eurosokop.cz, 2010 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.eurosokop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>>.

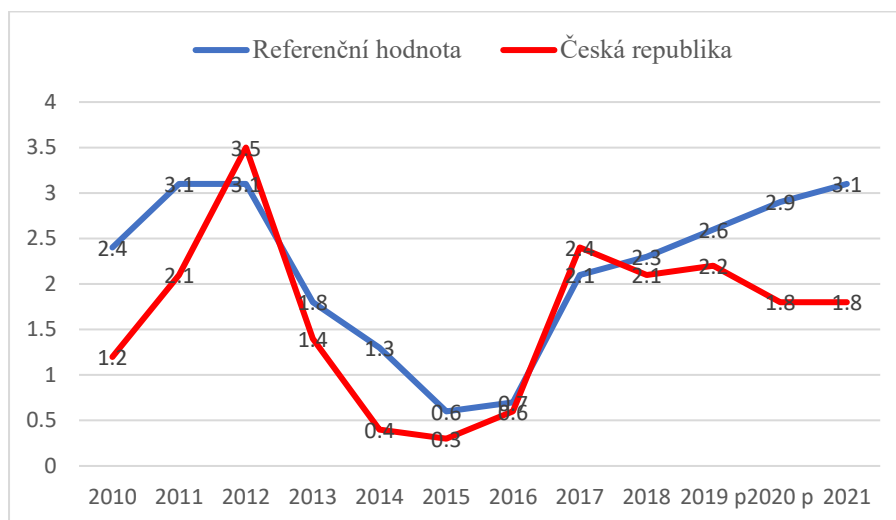
⁵¹ Tamtéž

⁵² DĚDEK, Oldřich. *Kritérium cenové stability* [online]. zavedenieura.cz, 27. října 2017 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>>.

Česká republika se vyznačuje trvale nízkou inflací, k jejímuž dosažení je zaměřen cíl ČNB stanovený na 2 %. Kritérium cenové stability bylo od roku 2010 stabilně plněno kromě let 2012 a 2017, kdy míra inflace překročila stanovenou referenční hodnotu. V letech 2009-2011 došlo k výraznému poklesu cen potravin i energií. Postupný nárůst cen vyvrcholil v roce 2012 důsledkem administrativních opatření, kdy došlo ke zvýšení spotřebních daní a DPH. Příčinou inflačních tlaků byly i nepříznivé nabídkové šoky – ceny potravin a ropy. V roce 2017 toto kritérium nebylo splněno mimo jiné z důvodu jeho nízké referenční hodnoty. Významný vliv na českou inflaci měl především růst mezd, zvýšená spotřeba domácností a rostoucí ceny potravin.⁵³

Ačkoliv se ČR v roce 2018 řadila mezi státy s vyšší inflací, referenční hodnota kritéria nebyla překročena. Díky zvyšování úrokových sazeb ČNB by se měly inflační tlaky zmírnit a inflace by se v letech 2019-2021 měla pohybovat v těsné blízkosti 2 % cíle ČNB. S rostoucí inflací i v ostatních zemích EU by mělo dojít i ke zvyšování referenční hodnoty kritéria. Je tedy velmi pravděpodobné, že ČR bude kritérium cenové stability plnit i v letech 2019-2021, a to s narůstající rezervou.⁵⁴

Graf 1. Plnění kritéria cenové stability od r. 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zpráv MF a ČNB: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou z let 2010-2018

⁵³ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR, ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou [online]. Praha, 2018 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr>>.

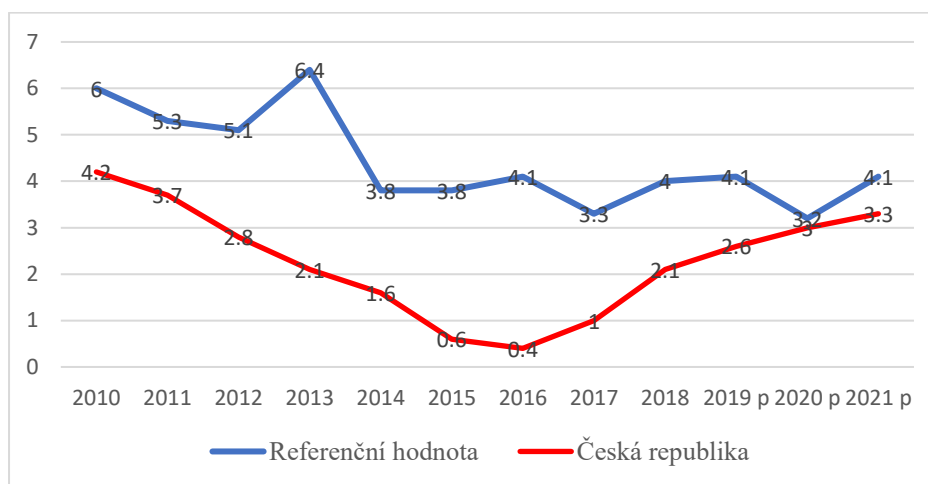
⁵⁴ Tamtéž

3.3.2 Kritérium úrokových sazeb

Další nezbytnou podmínkou pro vstup do eurozóny je splnění úrokového kritéria. Toto kritérium je splněno, jestliže dlouhodobá úroková míra uchazečského státu nepřesáhne o více než 2 % stanovenou referenční hodnotu. Referenční hodnota je určena, stejně jako u kritéria cenové stability, aritmetickým průměrem tří členských zemí EU s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability.⁵⁵

Česká republika splnila kritérium konvergence úrokových sazeb ve všech sledovaných obdobích. Vyznačuje se důvěryhodnou fiskální politikou, makroekonomickou i finanční stabilitou, což se odráží v pozitivním ratingovém hodnocení ČR a bezproblémovém upisování státních dluhopisů. Na základě dosavadního i očekávané vývoje se predikuje, že ČR bude kritérium úrokových sazeb plnit i ve střednědobém horizontu.⁵⁶

Graf 2. Plnění kritéria úrokových sazeb od r. 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zpráv MF a ČNB: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z let 2010-2018

3.3.3 Kritérium kurzové stability

Pro splnění kritéria kurzové stability musí kandidátský stát minimálně dva roky setrvat v mechanismu směnných kurzů ERM II a po tuto dobu udržet kurz své národní měny ve flukuačním rozpětí $\pm 15\%$ bez devalvace centrální parity a nadměrných kurzových tlaků. Česká koruna se systému ERM II neúčastní, tudíž toto kritérium nemůže být splněno. Hodnocení jeho plnění je prováděno pouze v analytické rovině. K tomuto účelu byla vytvořena hypotetická

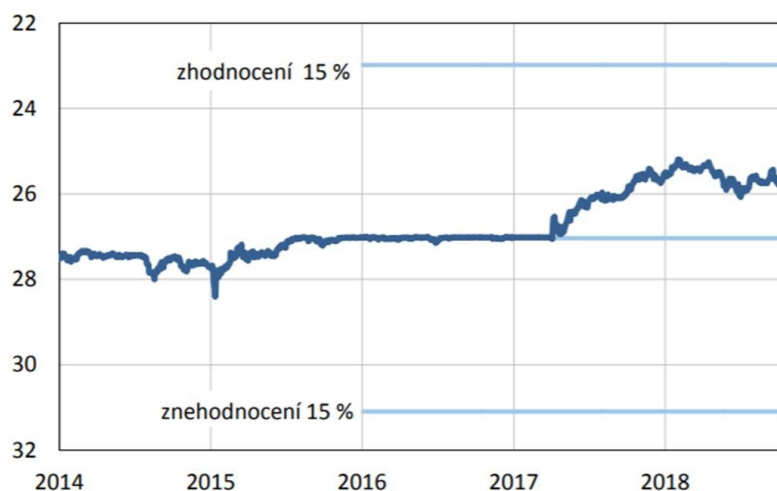
⁵⁵ DĚDEK, Oldřich. *Kritérium úrokových sazeb* [online]. zavedenieura.cz, 12. prosince 2018 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>>.

⁵⁶ MF ČR, ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských ...*, 2018. [cit. 12. února 2020].

parita CZK/EUR, která sleduje, zda by ČR v daném období kritérium kurzové stability mohla splňovat. Z následujícího grafu je patrné, že měnový kurz po celou dobu nijak nepřekročil stanovené flukтуаční rozpětí 15%.⁵⁷

Graf 3. Vývoj nominálního směnného kurzu CZK/EUR

Zdroj: MF ČR a ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou [online].*

Prostřednictvím dokumentů *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně* z roku 2003 a její aktualizované verze z roku 2007 bylo rozhodnuto, že ČR setrvá v ERM II jen po minimálně nutnou dobu. ČNB společně s vládou ČR se shodují na tom, že se ČR do ERM II zapojí až po dosažení vysoké míry ekonomické konvergence a po vytvoření vhodných podmínek na přijetí eura. Bylo rozhodnuto, že ČR vstoupí do mechanismu ERM II zhruba tři roky před plánovaným přijetím eura.⁵⁸ Z toho vyplývá, že dokud nebude stanoven termín přijetí eura, ČR do mechanismu ERM II nevstoupí.

3.3.4 Kritérium stavu veřejných financí

Kritérium stavu veřejných financí je splněno, jsou-li udržitelně plněny obě složky fiskálního kritéria, kdy veřejný deficit nemá překračovat 3 % HDP a celkový veřejný dluh nemá překračovat 60 % HDP. Jak již bylo řečeno v druhé kapitole, stavem veřejných financí se státy EU nezabývají pouze při vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií, ale trvale v rámci koordinačních mechanismů, jež jsou upraveny v Paktu. Se zemí EU, která hospodář s nadměrnými schodky veřejných financí, je podle Paktu vedena procedura při nadměrném

⁵⁷ Tamtéž

⁵⁸ Tamtéž

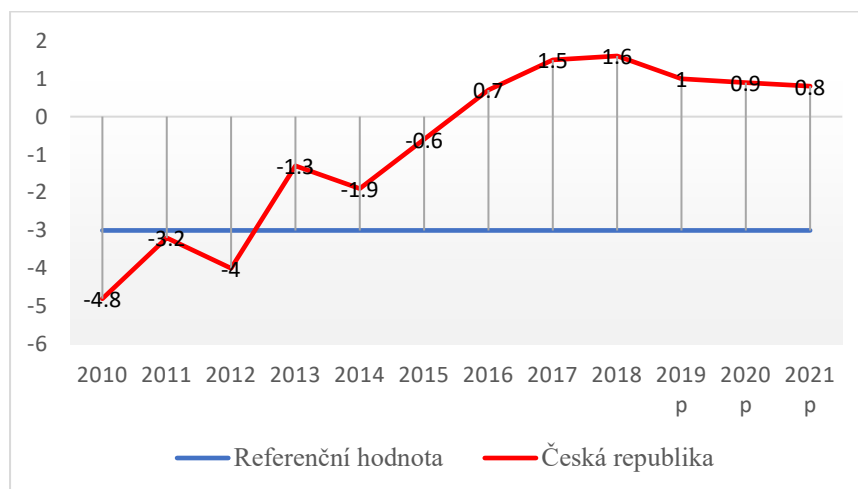
schodku. Jednou ze vstupních podmínek do eurozóny je tedy konstatování, že s kandidátským státem tato procedura není vedena.⁵⁹

Kritérium veřejného deficitu

S ČR byla procedura při nadměrném schodku zahájena hned po vstupu do EU v roce 2004 a ukončena byla v roce 2008. V roce 2009 byla tato procedura opět zahájena. V letech 2010-2013 prováděla vláda konsolidace veřejného rozpočtu, čímž deficit vládního sektoru postupně klesal. V roce 2013 se zvýšily příjmy veřejného rozpočtu zvýšením sazeb DPH a dočasnou úpravou daně z příjmu fyzických osob. Ve výdajové složce veřejného rozpočtu se podařilo dosáhnout úspor prostřednictvím úpravy peněžitých dávek.⁶⁰

V roce 2013 se díky těmto opatřením podařilo zlepšit deficit na 1,3 % HDP a v červnu 2014 byla vůči České republice ukončena procedura při nadměrném schodku. Jak vyplývá z grafu, v roce 2016 bylo v ČR poprvé dosaženo přebytku sektoru vládních institucí, a to ve výši 0,7 % HDP. Podle dosavadního a očekávané vývoje by měl být přebytek sektoru vládních institucí dosahován i nadále a očekává se plnění kritéria veřejného deficitu i v následujících letech.⁶¹

Graf 4. Plnění kritéria veřejného deficitu od r. 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zpráv MF a ČNB: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou z let 2010-2018

⁵⁹ DĚDEK, Oldřich. *Kritérium veřejného deficitu* [online]. zavedenieura.cz, 12. prosince 2018 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>>.

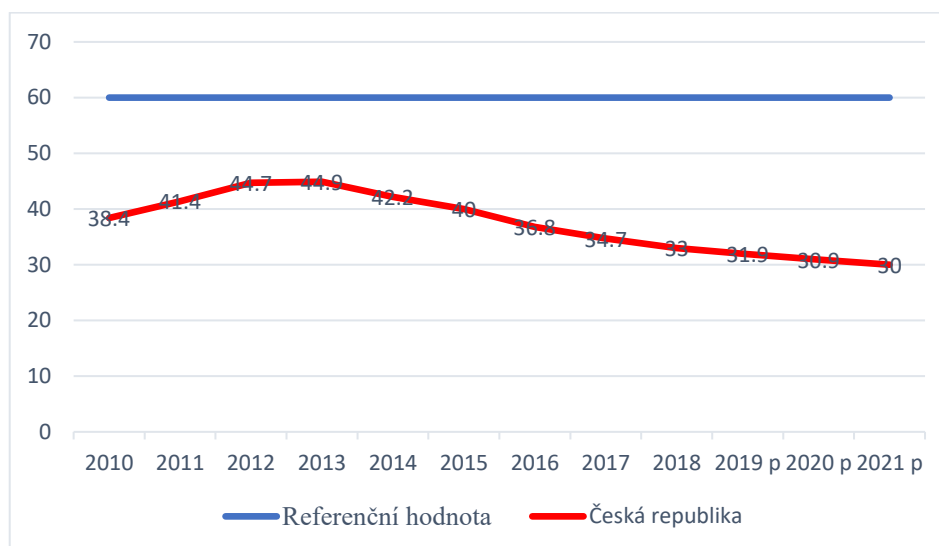
⁶⁰ MF ČR, ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských...*, 2013 [cit. 12. února 2020].

⁶¹ MF ČR, ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských...*, 2018. [cit. 12. února 2020].

Kritérium veřejného dluhu

Kritérium veřejného dluhu plnila ČR již před vstupem do EU. Nejvýraznější zvýšení veřejného dluhu bylo zaznamenáno po celosvětové finanční krizi v roce 2013, kdy veřejný dluh v poměru k HDP tvořil zhruba 45 %, ale i tak bylo kritérium veřejného dluhu splněno. Od roku 2014 dluh v poměru k HDP výrazně klesá a z grafu vyplývá, že plnění této části kritéria není pro ČR problematické.⁶²

Graf 5. Plnění kritéria veřejného dluhu od r. 2010.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zpráv MF a ČNB: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z let 2010-2018

3.4 Kritérium reálné konvergence

V souvislosti s rozhodnutím vlády provést příští vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií až v roce 2020, vychází obsah této podkapitoly taktéž z dokumentu *Analýzy stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou*, který v roce 2019 vypracovala ČNB. Daný dokument představuje analytické hodnocení pokroku ČR při vytváření podmínek pro přijetí eura, aby vláda mohla stanovit cílové datum vstupu České republiky do eurozóny a s tím i datum počátku její účasti v mechanismu ERM II.

Pro minimalizaci rizik a nákladů plynoucích ze zavedení eura je nutné, aby byla česká ekonomika před samotným vstupem do euroměnové oblasti dostatečně sladěna s ekonomikami států eurozóny. Důležitým ukazatelem této sladění je dosažený stupeň reálné konvergence.

⁶² Tamtéž

Úroveň reálné ekonomické konvergence se měří podle HDP připadajícím na jednoho obyvatele v paritě kupní síly.⁶³

Za rok 2018 ukazatel HDP na obyvatele dosahoval 85,4 % průměru eurozóny. V oblasti cenové hladiny Česká republika taktéž zaostává za vyspělejšími evropskými státy, kdy naměřená hodnota dosahuje pouhých 67,2 % průměru eurozóny. Mzdová úroveň v ČR dosahuje dokonce jen 66 % a při vyjádření v eurech jen cca 45 % průměrné úrovně eurozóny.⁶⁴ V případě reálné ekonomické konvergence je odstup ČR od vyspělých států eurozóny značný. Přijetí eura by bylo z hlediska reálné konvergence pro naši zemi riskantní, jelikož proces přibližování se vyspělejšími státy eurozóny, pomocí posilování reálného měnového kurzu a zlepšování mzdové úrovně obyvatel, by mohl vést ke zvýšení domácí inflace. Inflační tlaky by pak dále mohly značně ohrozit finanční stabilitu státu.⁶⁵

Připravenost kandidátské země na přijetí eura se hodnotí i z hlediska cyklické sladění ekonomického vývoje s eurozónou. ČR dosahuje v této oblasti uspokojivých výsledků, což zvyšuje pravděpodobnost, že měnová politika ECB bude vyhovovat i české ekonomice. Vysoká provázanost vlastnických a obchodních vztahů ČR s eurozónou je dalším argumentem pro vstup do měnové unie. Podíl vývozu ČR na celkovém vývozu eurozóny dosahuje dlouhodobě vysokých hodnot. Na druhé straně, strukturální rozdíly české ekonomiky ve srovnání s ekonomikou eurozóny představují z hlediska přijetí eura možné riziko. ČR vykazuje v porovnání s eurozónou nadprůměrný podíl průmyslu na tvorbě HDP. Nižší strukturální podobnost by mohla vést k asymetrickým šokům, které by jednotná měnová politika ECB nebyla schopná v plném rozsahu eliminovat.⁶⁶

3.5 Kritérium právní konvergence

Spolu s hodnocením ekonomické konvergence ukládá čl. 140 odst. 1 SFEU povinnost pravidelně hodnotit u zemí s dočasnou výjimkou i dosažený stupeň právní konvergence. Konvergenční zprávy obsahují hodnocení slučitelnosti národní legislativy každého členského

---

⁶³ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Analýzy stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou* [online]. Praha, 2019 [cit. 15. února 2020]. Dostupné na <https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/strategicke_dokumenty/analyzy_sladenosti_2019.pdf>.

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ MF ČR, ČNB. *Vyhodnocení plnění maastrichtských...*, 2018 [cit. 15. února 2020].

⁶⁶ Tamtéž

státu, včetně statutu národní centrální banky, s články 130 a 131 SFEU a se statutem ECB a ESCB.⁶⁷

Některé aspekty právní konvergence však nejsou vyžadovány jen od členů eurozóny, ale tato povinnost vyplývá již ze samotného členství v EU. Neslučitelnost vnitrostátního práva s evropským právem by proto měla být napravena již se vstupem do EU. Český právní řád nicméně podmínky právní konvergence nespĺňuje, zejména z hlediska harmonizace zákona č. 6/1993 Sb. o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů s evropskou legislativou. Dokud Česká republika tyto nedostatky neodstraní, Konvergenční zprávy ECB budou obsahovat prohlášení, že *"České právní předpisy nespĺňují veškeré požadavky týkající se nezávislosti centrální banky, zákazu měnového financování a právní integrace do Eurosystemu. Česká republika je členským státem EU s dočasnou výjimkou pro zavedení eura, a musí tudíž spĺňovat všechny požadavky podle článku 131 Smlouvy."*⁶⁸

3.6 Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura v ČR

Pro každý členský stát eurozóny vstoupí v platnost některá ustanovení sekundárního evropského práva, která jsou v těchto státech přímo aplikovatelná. Jedná se především o tři nařízení Rady, jež upravují fungování a používání jednotné evropské měny:

- Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura: toto nařízení klade důraz především na zachování právní jistoty v zemích vstupujících do eurozóny a stanovuje, že žádné právní akty nemohou být zrušeny jednostranně pouze z důvodu zavedení eura.
- Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura: obsahem daného nařízení jsou tři možné scénáře přijetí eura. Jednou z možností je tzv. madridský scénář, který předpokládá zavedení eura nejprve v bezhotovostní podobě a posléze až v hotovostní podobě. Dalším scénářem, který zvolila i ČR, je metoda „velkého třesku“, jejímž obsahem je jednorázový přechod na euro v bezhotovostní i hotovostní podobě. Poslední možná strategie zavedení eura se nazývá „phasing-out“, která rovněž předpokládá jednorázové zavedení eura, ale umožňuje dané zemi zároveň užívat po určitý čas i svou národní měnu.

---

⁶⁷ EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva* [online], 2018 [cit. 17. února 2020]. Dostupné na <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/ecb.cr201805.cs.pdf>>.

⁶⁸ DĚDEK, Oldřich. *Právní konvergence* [online]. zavedenieura.cz, 16. června 2014 [cit. 17. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>>.

- Nařízení Rady (ES) č. 2886/98 ze dne 31. prosince 1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímacích euro. Dané nařízení obsahuje neodvolatelné koeficienty a je novelizováno s každým novým členem eurozóny.⁶⁹

Vedle zmíněných nařízeních, která budou implementována do českého právního řádu, bude nezbytné přijmout nové právní předpisy nebo ty dosavadní novelizovat. Novelizace se týká především vnitrostátní legislativy související s existencí české koruny, jež jako měna zanikne. Za tímto účelem byla v roce 2009 publikována *Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice*, která uvádí dva způsoby, kterými je možné vykonat nezbytné změny v českém právním řádu v souvislosti se zavedením eura. Jedná se buď o metodu jednorázové změny, která předpokládá novelizaci všech dotčených právních předpisů ke dni zavedení eura. Druhý způsob lze označit jako metodu postupné změny, kde by se ústřední orgány státní správy mohly rozhodnout, které právní předpisy je nutné novelizovat ke dni zavedení eura. Další změny v právním řádu by se prováděly postupně až po jeho zavedení. Souhrn právních předpisů, které budou předmětem novelizace bude obsahovat tzv. Změnový zákon. V souvislosti se zavedením eura se odhaduje, že bude nutné přímo novelizovat přes tři sta zákonů. Tento údaj však nezahrnuje ty zákony, jež se zavedení eura dotýká jinak než používáním korunových částek.⁷⁰ Ze zákonů, které bude nutné novelizovat, lze uvést například zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a to především v oblastech, které hovoří o minimálním vkladu společníků. Dále bude nutné novelizovat i zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon a zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v oblastech, které se týkají peněžitých trestů.

Kromě novel stávajících právních předpisů, vyžaduje přizpůsobení právního řádu ČR na zavedení eura i přijetí nových zákonů. Nejdůležitější je v tomto případě přijetí *Obecného zákona o zavedení eura v ČR* (dále jen „Obecný zákon“). Obecný zákon bude upravovat základní principy a právní aspekty přechodu na euro, kterými jsou například povinnosti při duálním označování cen, pravidla pro výměnu oběživa a další aspekty. Dalším nezbytným krokem na cestě k euru je novelizace zákona č. 6/1993 Sb. o České národní bance. Po vstupu

---

⁶⁹ BRŮŽEK: *Evropská měnová integrace...*, s. 114-115.

⁷⁰ NÁRODNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINA. *Příprava právního prostředí pro zavedení eura v České republice* [online]. 30. března 2009 [cit. 10. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/2009/priprava-pravniho-prostredi-na-zavedeni-2001>>.

do eurozóny se centrální banka stane členem systému ESCB, tudíž bude muset reflektovat požadavky evropského práva a převést mnohé klíčové kompetence na ECB.⁷¹

3.7 Shrnutí kapitoly – plnění podmínek pro přijetí eura a ČR

V první části kapitoly jsem se zabývala počátečními kroky, které ČR na cestě k euru již učinila. Byla vypracována *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně*, přičemž tento dokument byl naposledy aktualizován v roce 2007 s tím, že již nestanovuje cílové datum vstupu ČR do eurozóny. Tento krok tak bude záviset na stavu plnění vstupních podmínek do eurozóny – maastrichtských kritérií a právní konvergence a dále na ekonomické sladěnosti ČR s ostatními státy eurozóny – tedy plnění kritéria reálné konvergence.

Mohu konstatovat, že ČR v současné době plní maastrichtská kritéria, s výjimkou kritéria účasti v systému ERM II. Ačkoliv naše země nemá problémy s plněním nominálních konvergenčních kritérií, kritérium právní a reálné konvergence neplní. Ukazatel stupně reálné konvergence, který se měří pomocí HDP připadající na jednoho obyvatele v paritě kupní síly, dosáhl v roce 2018 jen 85,4 % průměru eurozóny. Z hlediska reálné konvergence, která nyní značí nedostatečnou sladěnost ČR s ostatními státy eurozóny, by přijetí eura pro ČR mohlo znamenat rizika, vedoucí až k finanční nestabilitě naší země. Domnívám se, že plnění kritéria reálné konvergence bude pro ČR problematičtější i v řádu několika let. Pro splnění kritéria právní konvergence bude nutné provést rozsáhlé změny v českém právním řádu, které rovněž vyžadují časově náročné přípravy.

Tabulka 1. Plnění maastrichtských kritérií ČR v letech 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kritérium cenové stability	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✓
Kritérium úrokových sazeb	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kritérium vládního deficitu	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kritérium veřejného dluhu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Účast v ERM II	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze zpráv MF a ČNB: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou z let 2010-2018.

⁷¹ Tamtéž

4 Názory politiků a obyvatel ČR na přijetí eura

Stanovení termínu vstupu do eurozóny je v kompetenci dotyčného státu a závisí na míře jeho připravenosti. Zprávy *Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*, společné dokumenty ČNB a MF, zobrazují ekonomickou připravenost ČR na přijetí eura z hlediska plnění maastrichtských kritérií a stupně reálné konvergence. Role ČNB a MF je však v případě procesu přijetí eura pouze konzultační. Výstupem zmíněných zpráv je doporučení pro českou vládu ohledně stanovení termínu zavedení eura, tedy i vstupu do kurzového mechanismu ERM II. Z toho plyne, že nejdůležitější postavení zde zaujímá vláda, která svým rozhodnutím stanoví, kdy bude v ČR euro zavedeno. Přijetí eura tedy není pouze ekonomické rozhodnutí, ale především politické.

Záměrem této kapitoly je tedy přiblížit politickou situaci v ČR a názory politiků na přijetí eura od počátku členství naší země v EU až po současnost. Dále se budu věnovat stanoviskům politických stran, které od roku 2017 tvoří Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR. V další části této kapitoly pohlédnu na stav veřejného mínění v ČR, kdy nastíním názor českých občanů na přijetí eura. Poslední podkapitola pojednává o stavu veřejného mínění ve Švédsku ohledně vstupu do eurozóny. Tuto podkapitolu jsem zde zařadila z toho důvodu, že postoj Švédska včetně jeho obyvatel je dle mého názoru značně podobný postoji ČR a jejích občanů.

4.1 Politická scéna

Názor politiků na přijetí eura se v ČR v průběhu let měnil. Po vstupu do EU byl zmiňován konkrétní časový horizont zavedení eura, ale ten se postupem času ukázal jako nereálný a datum vstupu do eurozóny bylo odloženo na neurčito.

Již od počátku členství ČR v EU přijetí eura kritizoval tehdejší prezident Václav Klaus. Prohlásil, že by česká vláda měla stanovit vlastní kritéria pro vstup do eurozóny, která by přijetí eura posoudila z hlediska nákladů a přínosů pro českou ekonomiku. Maastrichtská kritéria v tomto ohledu nepovažoval za dostačující. Lze konstatovat, že Česká republika měla již v této době ke společné měně velmi kritický postoj, oproti ostatním členům EU. K odmítavému postoji ČR výrazně přispěla i dluhová krize eurozóny, která v roce 2010 propukla nejdříve v Řecku. Ukázalo se, že jednotná měnová politika nevyhovovala hospodářsky rozdílným členům měnové unie.⁷² V důsledku vzniklé krize byl vytvořen Evropský stabilizační

---

⁷² JANÁČKOVÁ, Stanislava. *Česká pozice k převzetí eura*. In KRUTÍLEK, Ondřej (ed.). Euro v Česku: ano, či ne? Blansko: Studio Arx, s.r.o., 2013, s. 17-20.

mechanismus (dále jen ESM), který slouží jako záchranný finanční fond pro země platící eurem. Česká vláda v roce 2011 dala jasně najevo, že aplikace těchto nových pravidel a sankcí ESM by byla nepřijatelným zásahem do národní suverenity ČR. Prezident Václav Klaus prohlásil, že ESM, jehož smyslem je záchrana zadlužených států eurozóny, je důvodem pro vyjednání trvalé výjimky ze zavedení eura.⁷³

V roce 2013 došlo k výrazným změnám na české politické scéně. Skončil mandát prezidenta Václava Klause, který značnou část své politické kariéry věnoval boji proti EU. V přímých prezidentských volbách zvítězil Miloš Zeman, jenž se označuje za eurofederalistu. Hlavní impulsy politizace otázky vstupu ČR do eurozóny udávala v roce 2013 ODS, která požadovala referendum, v němž by občané rozhodli o otázce přijetí eura. ODS, v čele s předsedou Petrem Nečasem, argumentovala tím, že „*bychom vstupovali do úplně jiné eurozóny, než jaká existovala v době před deseti lety*“.⁷⁴

V první polovině roku 2015 politické debatě na evropská témata dominovala řecká dluhová krize a možný „*grexit*“. Politická debata na toto téma vygradovala prohlášením prezidenta Miloše Zemana. Prezident vyjádřil zklamání nad tím, že debaty v EU nevedly k nucenému odchodu Řecka z eurozóny a konstatoval, že Česká republika přijme euro, až z eurozóny odejde Řecko, protože jinak by ČR musela platit za řecké dluhy. Migrační krize, která vyvrcholila v roce 2015, a výsledek britského referenda v červnu 2016, kterým byl nastartován tzv. brexit, přispěly ke kritickému postoji k EU ze strany mnohých politiků.⁷⁵

V roce 2017 se uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (dále jen PČR). Jedním z hlavních témat v předvolebních kampaních byla i otázka přijetí eura. Vítězem říjnových voleb se stalo hnutí ANO 2011, na druhém místě skončila ODS, následována Českou pirátskou stranou a SPD. Potřebný počet hlasů získaly i strany KSČM, ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09 a Starostové a nezávislí (dále jen STAN). Jaké stanovisko k přijetí eura v ČR zaujímá těchto devět politických stran, jež tvoří od posledních voleb v roce 2017 Poslaneckou sněmovnu PČR?

---

⁷³ BENEŠ, Vít, BRAUN, Mats. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In KOŘAN, Michal, DITRYCH, Ondřej (eds). *Česká zahraniční politika v roce 2011: Analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012 [cit. 23. března 2020], s. 69-81. Dostupné na <<https://www.dokumenty-iir.cz/CZP/2012/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>>.

⁷⁴ BENEŠ, Vít. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In Michal Kořan a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2013: Analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2014 [cit. 23. března 2020] s. 54-55. Dostupné na <<https://www.dokumenty-iir.cz/CZP/2014/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>>.

⁷⁵ BENEŠ, Vít. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In Michal Kořan a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2015: Analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2016 [cit. 23. března 2020] s. 45-57. Dostupné na <<https://www.dokumenty-iir.cz/CZP/2016/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>>.

4.2 České politické strany a euro

Vládnoucí politické hnutí ANO 2011 je toho názoru, že euro by se mělo v ČR přijmout, až to bude skutečně výhodné pro naši zemi a české obyvatele. Zmiňuje problémy, se kterými se momentálně eurozóna potýká, co se týče zadluženosti jižních států, zejména Řecka. Zároveň uvádí, že je nutné přijmout euro tak, aby nedošlo ke zdražování, jako tomu bylo například na Slovensku.⁷⁶ Se zavedením eura nesouhlasí ani KSČM, která taktéž zmiňuje finanční problémy některých států eurozóny a ČSSD dlouhodobě podporuje zavedení eura v okamžiku, kdy to pro naši zemi bude hospodářsky i sociálně výhodné. Většina opozičních stran má však k euru kritičtější postoj. Například odmítavý postoj ODS k přijetí eura se od vstupu ČR do EU nezměnil. Strana je toho názoru, že členství v eurozóně by mělo být dobrovolné pro ty členské země, které považují euro za výhodné.⁷⁷ „...Koruna je stabilní měna, Česká republika s ní bohatne. Vstup do předlužené eurozóny by byl krok zpět,“⁷⁸ prohlásil minulý rok poslanec ODS Jan Skopeček. Na druhé straně, KDU-ČSL projekt eura podporuje, ale uvádí doporučení, že by ČR se vstupem do eurozóny neměla spěchat. Česká pirátská strana je rovněž pro zavedení eura, ale nejdříve uvádí nutnost vyřešit strukturální problémy eurozóny a pravidla pro bankroty států. Na opačné straně spektra pak stojí SPD odmítající EU, včetně eura, a strany TOP 09 a STAN, které mají na euro pozitivní názor.⁷⁹

Je patrné, že většina českých politických stran se shoduje na tom, že usilovat o vstup do eurozóny, tedy i do mechanismu ERM II, není pro Českou republiku téma aktuální ani prioritní. Téměř všechny politické strany se shodují na tom, že se ČR v krátkém časovém horizontu vlastní měny nevzdá. Mezi hlavní argumenty tohoto rozhodnutí patří již zmiňovaná nedostatečná ekonomická sladěnost ČR s ostatními státy eurozóny a potenciální rizika z předčasného přijetí eura. Dalším důvodem nepřijetí eura, který však politická elita příliš často neuvádí, je odmítavý postoj české veřejnosti k euru. Obyvatelé ČR dávají jasně najevo, že o českou korunu přijít nechtějí a se zavedením eura většina z nich vůbec nesouhlasí. Politické

---

⁷⁶ REDAKCE EurActiv.cz. *ANO: O podmínkách azylu musí rozhodovat stát, nikoliv byrokrati v Bruselu* [online]. euractiv.cz, 16. října 2017 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/ano/>>.

⁷⁷ REDAKCE EurActiv.cz. *Přijetí eura politické strany rozděljuje. Často jej ale odmítají, nebo s přijetím váhají* [online]. euractiv.cz, 9. listopadu 2017 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/jasnemu-postoji-k-prijeti-eura-se-strany-spise-vyhybaji/>>.

⁷⁸ ZPEVÁČKOVÁ, Barbora. *Přijmout euro? Politici se neshodnou, proti je Babiš i ODS* [online]. novinky.cz, 25. listopadu 2019 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prijmout-euro-politici-se-neshodnou-proti-je-babis-i-ods-40304795>>.

⁷⁹ ZACHOVÁ, Aneta. *V Česku opět ožívá debata o přijetí eura, vláda ale novou měnu nepodporuje* [online]. euractiv.cz, 22. listopadu 2019 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/v-cesku-opet-oziva-debata-o-prijeti-eura-vlada-ale-novou-menu-nepodporuje/>>.

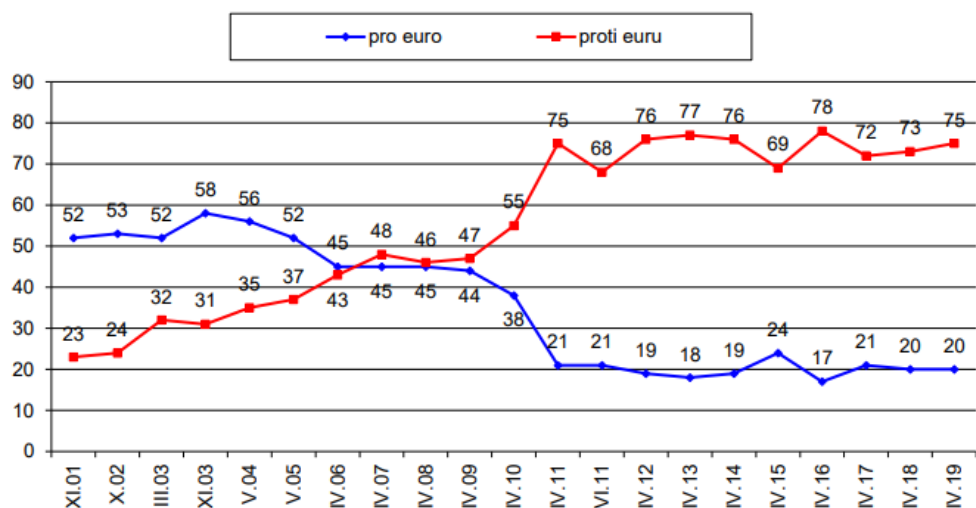
strany, které jsou závislé na hlasech svých voličů, neučiní tak zásadní rozhodnutí jako je přijetí eura, aniž by to předem odsouhlasila česká veřejnost.

4.3 Občané ČR a euro

Názor české veřejnosti na euro se od roku 2004 radikálně změnil. Prvotní nadšení ze vstupu do EU začalo postupně opadat a nyní se obyvatelé ČR řadí mezi největší odpůrce nejen eura, ale samotné Unie.

V roce 2004 byla více než polovina (56 %) občanů ČR pro přijetí eura. K obratu vnímání eura došlo v roce 2007, kdy počet odpůrců eura poprvé získal mírnou převahu nad zastánci. Největší zvrát nastal v roce 2010, kdy s přijetím eura nesouhlasilo již 55 % občanů, kteří v tomto roce převažovali nad zastánci eura o 17 %. Tento zvrát veřejného mínění v ČR souvisí s krizí eurozóny, která v roce 2010 odstartovala v Řecku. Občané ČR začali více důvěřovat české koruně, která jim připadala stabilnější než euro. V roce 2011 bylo pro přijetí eura již pouhých 21 % občanů a proti byly tři čtvrtiny (75 %) českých občanů. V následujících letech se tento poměr nijak nezměnil a stále se drží u stejné hranice. Poslední výzkumy veřejného mínění z roku 2019 ukazují, že pro přijetí eura je pouhých 20 % Čechů, naopak 75 % je proti. Z průzkumu vyplývá, že podpora eura klesá s rostoucím věkem, a naopak mezi zastánce eura patří nejčastěji absolventi vysokých škol a studenti.⁸⁰

Graf 6. Názor obyvatel ČR na přijetí eura v roce 2019.

Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Občané ČR o přijetí eura a dopadech členství ČR v EU – duben 2019, tisková zpráva [online]*.

⁸⁰ Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Občané ČR o přijetí eura a dopadech členství ČR v EU – duben 2019, tisková zpráva [online]*. Praha, 2019 [cit. 19. února 2020]. Dostupné na <https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4932/f9/pm190531.pdf>.

4.4 Občané Švédska a euro

Švédsko, stejně jako ČR, patří mezi státy, kterým byla udělena pouze dočasná výjimka ze zavedení eura a k eurozóně se tedy po splnění vstupních podmínek připojit musí. Tato země však přijetí eura za svou měnu odložila na dobu, která bude závislá na ekonomických okolnostech a stavu veřejného mínění. „*Švédsko tak zvolilo k neúčasti v HMU velmi zajímavý, ale jednoduchý způsob, kterým si opt-out de facto vynutilo, ...*“⁸¹

Švédská vláda v říjnu 1995 vytvořila pracovní výbor, který měl zhodnotit důsledky švédského členství v měnové unii. O rok později přišel výbor se závěrem, že Švédsku nedoporučuje účastnit se třetího stadia měnové integrace, jež měla oficiálně zahájit svou činnost v roce 1999. Výbor Parlamentu doporučil, aby Švédsko se členstvím počkalo, dokud se nezlepší situace ohledně nezaměstnanosti a fiskální situace. Tento přístup je často označován jako „vyčkej a uvidíš“. Kardinální význam mělo veřejné mínění, které se stavělo proti přijetí eura, což vyplývá i z výsledků všelidového hlasování z roku 1996, kdy pro přijetí eura hlasovalo pouhých 20 % obyvatel Švédska.⁸²

Švédsko se rozhodlo vyčkat, jak se bude projekt měnové unie a nové evropské měny vyvíjet. Teprve potom mělo dojít k hlasování v referendu, které ale pro svůj kladný výsledek nutně vyžadovalo obrat ve veřejném mínění, které se i nadále stavělo k přijetí eura odmítavě. Ke zlepšení situace došlo až na přelomu let 2001 a 2002. Termín konání referenda o přijetí eura byl vládou stanoven na 14. září 2003. Při vysoké účasti 83 % bylo euro odmítnuto poměrem 56 ku 42 procentům.⁸³

Debata o euru, po zamítavém referendu, na dlouhou dobu utichla. Švédská koruna vykazovala vůči euru poměrně vysokou stabilitu. Hospodářský růst Švédska v letech 1999-2008 převyšoval v průměru téměř o jeden procentní bod výkon eurozóny. „*Nenaplnila se obava, že vliv Švédska neúčastí v eurozóně oslabí. Tato země si zkrátka vypěstovala image úspěšné ekonomiky, která má kdykoli na to, aby euro zavedla, kterou však nic netlačí, aby tak učinila.*“⁸⁴

Ačkoliv Švédsko vědomě nepostupuje v souladu s evropským právem a nesnaží se o odstranění dočasné výjimky ze zavedení eura, EU nečiní žádné radikální kroky ke zjednání nápravy. I po formální stránce se vše jeví v pořádku, jelikož referendum z roku 2003 mělo

---

⁸¹ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 242.

⁸² LACINA: *Měnová integrace...*, s. 288.

⁸³ SYCHRA: *Jednotná evropská měna...*, s. 243-247.

⁸⁴ DĚDEK: *Doba eura...*, s. 167-170.

konzultativní povahu, tudíž nezakládalo právní povinnost nepřijetí eura do budoucna a evropské právo ani nestanovuje, kdy se má švédská koruna zapojit do ERM II. Dokud tak Švédsko neučiní, ECB v každé konvergenční zprávě dospěje k názoru, že tato země neplní kritérium kurzové stability, tudíž není připravena na zavedení eura.⁸⁵

V současnosti lze říci, že postoj Švédska a jeho obyvatel se příliš nezměnil. Výsledky *Eurobarometru*, zveřejněné v červnu 2019, sice dokazují zvýšenou podporu EU i eura, ale s přijetím eura nadále nesouhlasí drtivá většina švédských obyvatel.⁸⁶

Zvýše uvedeného vyplývá, že Švédsko, přestože prozatím vědomě odmítá přijmout euro za své zákonné platidlo, je plnohodnotným členem EU a za svůj odmítavý postoj není ze strany unijních orgánů nijak sankcionováno. Dle mého názoru, se odmítavý postoj Švédska promítá v přístupu ČR k přijetí eura. ČR, stejně jako Švédsko, neplní hned dvě vstupní podmínky – kritérium dvouleté účasti v ERM II a kritérium právní konvergence. Obě země ani neusilují o jejich brzké splnění a čerpají z určité „volnosti“, kterou jim poskytuje časově nespecifikovaný termín vstupu do eurozóny.

---

⁸⁵ Tamtéž

⁸⁶ Flash Eurobarometr 479. *Introduction of the euro in the Member States that have not yet adopted the common currency – Spring 2019*, report [online]. ec.europa.eu, April 2019 [cit. 26. března 2020]. Dostupné na <<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/flash/surveyky/2242>>.

5 De lege ferenda

Již od vstupu České republiky do EU počáteční analýzy ČNB ukazovaly na fakt, že svazek s eurozónou by byl pro naši zemi riskantní. Nedostatečná synchronizace hospodářského cyklu ČR s ostatními státy eurozóny, omezená flexibilita českého trhu práce a řada dalších faktorů nasvědčovaly tomu, že česká ekonomika není na přijetí eura dostatečně připravena. K ochraně ekonomik členských států eurozóny byla formulována maastrichtská konvergenční kritéria, která však nezaručí, že nově přistupující stát do eurozóny nijak nepoškodí svou vlastní ekonomiku.⁸⁷

Mám-li tedy uvést doporučení pro Českou republiku, přikláním se k názoru bývalého prezidenta Václava Klause a to, že by ČR měla sestavit vlastní kritéria pro vstup do eurozóny, která vyhodnotí, zda by naše země v případě vstupu do euroměnové unie mohla z členství plně profitovat a nikoliv strádat.

Od roku 2008 se začala projevovat finanční krize eurozóny a ekonomické rozdíly mezi „jihem“ (Řecko, Španělsko a Portugalsko) a „severem“ (reprezentovaný především Německem) vedly k markantnímu nárůstu zadlužení jižních států. Eurozóna prošla zásadní proměnou. Byla opuštěna zásada, že žádný členský stát nebude platit za dluhy jiného členu a v eurozóně vznikly vládami financované záchranné fondy. Tato „pomocná ruka“ snižuje odpovědnost států za vlastní dluhy, a naopak zadlužuje ostatní státy eurozóny, které přispívají na záchranu zadluženého jihu. Ze záchranného fondu, tzv. Evropského stabilizačního mechanismu (ESM), již čerpalo Řecko, Portugalsko, Španělsko a Kypr. „*Tím to zdaleka nemusí končit. Řecko bude pravděpodobně potřebovat další pomoc a ekonomové i politici se silně hrozili situace, kdy by pomoc potřebovala také Itálie či dokonce Francie. Vedení ESM může kdykoliv rozhodnout o povinném navýšení příspěvků zemí do fondu.*“⁸⁸ Z tohoto důvodu se domnívám, že by ČR měla vyčkat, jak se bude situace v eurozóně vyvíjet i nadále.

Ačkoliv povinnost usilovat o vstup do eurozóny není časově ohraničena, ČR nemůže tento krok odkládat do nekonečna. Pro ospravedlnění rezervovaného postoje ČR vůči vstupu do eurozóny shledávám dvě varianty řešení, a to vyjednání si trvalé výjimky (tzv. opt-out) z povinnosti přijmout euro, nebo zvolit variantu „švédské strategie“. Pokud by se ČR rozhodla vyjednat si trvalou výjimku, bylo by nutné provést změny v primárním právu EU, konkrétně

---

⁸⁷ JANÁČKOVÁ, Stanislava. *Peripetie české ekonomiky a měny, aneb, Nedejme si vnútit euro*. Praha: Institut Václava Klause, 2014. s. 40-50.

⁸⁸ Tamtéž

v přístupové smlouvě, která avizuje závazek převzít veškerou evropskou legislativu, včetně závazku usilovat o zavedení eura. Změnu přístupové smlouvy by musely odsouhlasit všechny členské státy EU, čemuž by jistě předcházela zdlouhavá a náročná vyjednávání. Dle mého názoru je tento krok příliš radikální, tudíž se přikláním k variantě, kterou zvolilo i Švédsko. Švédští občané v referendu v roce 2003 vyjádřili svůj nesouhlas se zavedením eura v jejich zemi a Švédsko tak od té doby vědomě neusiluje o vstup do ERM II. Jak jsem již zmiňovala v kapitole 4.4, švédské referendum mělo pouze konzultativní povahu, tudíž nijak neporušilo závazek přijmout euro do budoucna. Přestože čeští občané souhlasili se vstupem do EU, tedy i se závazkem vstupu do eurozóny, jsem toho názoru, že podoba eurozóny prošla radikálními změnami. Je tedy na místě, aby občané ČR mohli projevit svůj postoj vůči euru v celostátním referendu. Výsledek hlasování v referendu je odrazem vůle občanů daného státu, který by měla vláda každého státu respektovat. Pokud by čeští občané ve všelidovém hlasování euro odmítli, rezervovaný postoj ČR vůči vstupu do eurozóny by se určitým způsobem ospravedlnil i v očích EU. Závazek přijetí eura by tak nadále trval, ale ČR by mohla tento krok odložit na dobu, kdy by to pro ni bylo nejvhodnější.

Dalším mým doporučením je, aby ještě před vyhlášením referenda o otázce přijetí eura, proběhla v naší zemi kvalitní informační kampaň. Dalo by se totiž očekávat, že výsledek hlasování bude značně protievropský. Troufám si říct, že skeptický postoj Čechů vůči euru pramení taktéž z jejich nevědomosti, respektive neinformovanosti. Mnoho českých občanů se dokonce domnívá, že ČR euro přijmout vůbec nemusí, že má naše země na vybranou. Česká média dle mého názoru zmiňují spíše nevýhody a rizika společné měny, které se mnohdy zakládají na zkreslených informacích. Mým doporučením pro ČR je zajistit, aby všichni její občané byli o procesu přijetí eura korektně a včas informováni. K tomuto účelu je nezbytné, aby média měla přístup ke všem nezbytným informacím v nezkreslené podobě. Občané by měli být informováni jak prostřednictvím internetových zdrojů, televizního a rozhlasového vysílání, tak i prostřednictvím tisku, brožurek a dalších sdělovacích prostředků. Všechny informace musí být srozumitelně a pokud možno nezaulatě formulovány, aby byl každý schopen pochopit důsledky zavedení eura v ČR. Přínosné by jistě byly i debaty s odborníky ve školských zařízeních a veřejně přístupných místech, kde by občanům mohly být zodpovězeny všechny dotazy. Taktéž jsem toho názoru, že by si měli občané vyzkoušet používání eura v běžném a každodenním životě. Duální označování cen v české koruně i v euru například v supermarketech a výplatní pásky či faktury v obou měnách se zdají býti ideální volbou. Po ukončení informační kampaně by mělo v ČR proběhnout referendum, kde by se čeští občané rozhodli, zdali chtějí přijmout euro za své zákonné platidlo.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit připravenost České republiky na přijetí eura. K naplnění cíle jsem stanovila následující výzkumné otázky: *Plní Česká republika podmínky pro vstup do eurozóny? Jaký je stav plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou? Je česká ekonomika dostatečně sladěna s ekonomikami států eurozóny? Jaký postoj k přijetí eura zaujímá česká politická scéna a občané ČR?*

V první kapitole mé práce byly rozebrány nejdůležitější historické události předcházející vzniku jednotné evropské měny a měnové unie.

Následující kapitola pojednávala o vstupních podmínkách do eurozóny, které jsou obsaženy v čl. 140 SFEU. Jedná se o pět ekonomických kritérií, kterými jsou: kritérium cenové stability, úrokových sazeb, účasti v systému ERM II a kritérium schodku veřejných financí a celkového veřejného dluhu. V rámci posledních dvou fiskálních kritérií jsem se rovněž zabývala Paktem stability a růstu, který zabezpečil dodržování rozpočtové kázně členských států EU i po vstupu do eurozóny.

Mimo ekonomická kritéria jsou členské státy hodnoceny z hlediska právní konvergence, jež představuje slučitelnost vnitrostátního práva s právem EU. V této kapitole jsem taktéž uvedla kritérium reálné konvergence, které hodnotí ekonomickou sladěnost uchazečského státu s ekonomikou eurozóny a jehož splnění predikuje, jestli členský stát přijetím eura neohrozí svou vlastní ekonomiku.

Třetí kapitola pojednávala o připravenosti ČR na vstup do eurozóny. Nejprve jsem se zaměřila na dosavadní stav legislativních, organizačních a technických příprav. Za klíčový dokument z této oblasti je považován *Národní plán zavedení eura v ČR*, který obsahuje scénář a časový harmonogram zavedení eura. V následující části této kapitoly jsem se již věnovala plnění maastrichtských kritérií ČR, které mají zajistit plynulou integraci do eurozóny.

Česká republika v současnosti plní všechna maastrichtská kritéria, s výjimkou kritéria dvouleté účasti v systému ERM II. Kromě tohoto kritéria je prognóza ohledně plnění maastrichtských kritérií ve střednědobém horizontu pro ČR příznivá. Přestože z ekonomického hlediska není plnění kritérií pro ČR problematické, po právní stránce je tomu naopak. Naše země nesplňuje kritérium právní konvergence, neboť nedodrжуje požadavek slučitelnosti vnitrostátního práva s právem evropským. Dále by v souvislosti s přijetím eura muselo dojít k novelizaci velkého množství právních předpisů, jež obsahují nebo jinak souvisí s českou korunou. Rozsáhlou novelizací by musel projít i zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, jelikož po přijetí eura musí odrážet požadavky práva EU, které souvisí s touto problematikou.

Rovněž musí být přijat *Obecný zákon o zavedení eura a Změnový zákon*, jehož obsahem budou všechny legislativní změny v souvislosti s přijetím eura. Domnívám se, že příprava právního prostředí v ČR na tak rozsáhlé změny vyžaduje náročnou a dlouhodobou přípravu, tudíž ČR nebude schopna tyto změny realizovat v nejbližších letech.

Dalším důležitým ukazatelem připravenosti země na vstup do eurozóny je kritérium reálné konvergence. Ačkoliv toto kritérium není nikde zakotveno, jeho plnění je dle mého názoru pro uchazečský stát zásadní. V oblasti reálné konvergence dosahovala ČR v roce 2018 neuspokojivých výsledků. Ukazatel ekonomické úrovně dosahoval pouze 85,4 % průměru v eurozóny v oblasti HDP na obyvatele a v oblasti cenové stability jen 67,2 % průměru eurozóny. Mzdová úroveň ČR dosáhla dokonce pouhých 66 %. Za těchto podmínek by byl vstup ČR do eurozóny riskantní a domnívám se, že ČR není na přijetí eura z hlediska reálné konvergence připravena.

V další části mé práce jsem se zabývala názory politiků a obyvatel ČR na přijetí eura. Je zřejmé, že přijetí eura není čistě jen ekonomické rozhodnutí, ale především politické, poněvadž datum vstupu do eurozóny určí vláda. Většina politických stran v ČR zaujímá k této problematice rezervovaný až odmítavý postoj. Nejvýrazněji se proti přijetí eura staví strana ODS, a to již od počátku našeho členství v EU. Hnutí ANO 2011, vítěz posledních voleb do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2017, zmiňuje aktuální nevýhodnost společné měny pro českou ekonomiku a dalo by se říci, že stejný postoj zaujímá i ČSSD. Postoj České pirátské strany by se dal označit jako „euro ano, ale až později“ a populistické SPD nesouhlasí se zavedením eura vůbec. KSČM taktéž vstup ČR do eurozóny nepodporuje. Naopak strany STAN, TOP 09 a KDU-ČSL mají na euro pozitivní názor. Lze konstatovat, že otázka zavedení eura není pro českou politickou elitu téma aktuální ani prioritní. Dle mého názoru se politická situace v tomto směru v brzké době nezmění. Jako jeden z důvodů, proč tomu tak je, můžeme uvést euroskeptický postoj české veřejnosti. Názor obyvatel ČR prošel od vstupu naší země do EU radikální změnou. V roce 2004 byla více jak polovina Čechů pro přijetí eura, ale poslední průzkumy veřejného mínění z roku 2019 ukazují, že nyní si euro nepřeje 75 % české populace. Jelikož přijetí eura má celospolečenské dopady, je nutné, aby na tak zásadní krok byla připravena i česká veřejnost. Ta však působí opačným dojmem.

V poslední kapitole jsem uvedla doporučení de lege ferenda pro ČR. Mým doporučením je, aby ČR sestavila vlastní kritéria pro vstup do eurozóny, která by ochránila ekonomiku naší země v případě vstupu do měnové unie. Maastrichtská kritéria jsou totiž zaměřena především na ochranu států eurozóny, nikoliv přistupujících států.

Dále jsem toho názoru, že situace v eurozóně není ideální, hlavně co se týče Evropského stabilizačního mechanismu a zadlužení jižních států. Přestože ČR souhlasila se závazkem přijetí eura, podoba eurozóny se změnila. Doporučuji tedy uspořádání referenda, aby se občané ČR mohli rozhodnout, jestli chtějí přijmout společnou měnu. V případě záporného výsledku referenda by ČR následovala tzv. „švédskou strategii“ a myslím si, že by tak ospravedlnila svůj negativní postoj k euru. Zároveň jsem toho názoru, že před proběhnutím referenda o vstupu do eurozóny, je nezbytné, aby v ČR proběhla komunikační kampaň. Ta by zajistila dostatečnou informovanost českých občanů o důsledcích přijetí eura.

Ze závěrů bakalářské práce vyplývá, že ČR není na přijetí eura připravena. Ačkoliv plnění maastrichtských kritérií není pro ČR problematické, kritérium reálné konvergence naše země neplní. Nesoulad české ekonomiky s ekonomikami států eurozóny je značný. Za alarmující považuji taktéž situaci v samotné eurozóně, kde přetrvávají ekonomické rozdíly mezi „severem“ a „jihem“, což představuje potenciální riziko z přijetí eura i pro ČR. Dle mého názoru, je největší překážkou nevhodná společenská situace, kdy většina české populace je proti přijetí eura a zájem o debatu k této problematice ze stran politických subjektů v ČR je nulový.

Na základě zjištěných poznatků jsem dospěla k názoru, že přijetí eura v České republice je v blízké době nereálné.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BRŮŽEK, Antonín, SMRČKOVÁ, Gabriela, ZÁKLASNÍK, Martin. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. Praha: Velryba, Podnikání a management, 2007, 197 s. ISBN 978-80-85860-19-1.

DĚDEK, Oldřich. *Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru*. V Praze: C.H. Beck, 2008, 260 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-076-8.

DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014, 335 s. ISBN 978-80-7201-933-5.

JANÁČKOVÁ, Stanislava. *Česká pozice k převzetí eura*, In KRUTÍLEK, Ondřej (ed). *Euro v Česku: ano, či ne?* Brno: Studio Arx, 2013, s. 11-32. ISBN 978-80-86665-10-8.

JANÁČKOVÁ, Stanislava. *Peripetie české ekonomiky a měny, aneb, Nedejme si vnútit euro*. Praha: Institut Václava Klause, 2014, 108 s. ISBN 978-80-87806-07-4.

LACINA, Lubor. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. V Praze: C.H. Beck, 2007, 538 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-560-5.

LACINA, Lubor, Petr STREJČEK a Petr BLÍŽKOVSKÝ. *Učebnice evropské integrace*. 4. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2016, 359 s. ISBN 978-80-7485-104-9.

SYCHRA, Zdeněk. *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, 291 s. ISBN 978-80-210-5082-2.

TOMÁŠEK, Michal. *Evropské měnové právo*. Praha: C.H. Beck, 2004, 145 s. Beckova skripta. ISBN 80-7179-860-6.

Internetové zdroje

BENEŠ, Vít, BRAUN, Mats. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In KOŘAN, Michal, DYTRICH, Ondřej (eds). *Česká zahraniční politika v roce 2011: Analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012 [cit. 23. března 2020], 372 s. ISBN 978-80-87558-05-8. Dostupné na <https://www.dokumenty-iiir.cz/CZP/2011/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>.

BENEŠ, Vít. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In KOŘAN, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2013: analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2014 [cit. 23. března 2020], 471 s. ISBN 978-80-87558-19-5. Dostupné na <https://www.dokumenty-iiir.cz/CZP/2014/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>.

BENEŠ, Vít. *Evropský rozměr české zahraniční politiky*. In KOŘAN, Michal a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2015: analýza ÚMV* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2016 [cit. 23. března 2020], 512 s. ISBN 978-80-87558-26-3. Dostupné na <https://www.dokumenty-iiir.cz/CZP/2016/Kapitola%203%20Evropsk%C3%BD%20rozm%C4%9Br.pdf>.

BYŽODVSKÁ, Marie. *Euro v ČR* [online]. euroskep.cz, 2010 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <https://www.euroskep.cz/786/sekce/euro-v-cr/>.

DĚDEK, Oldřich. *Právní konvergence* [online]. zavedenieura.cz, 27. října 2017 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>.

DĚDEK, Oldřich. *Kritérium cenové stability* [online]. zavedenieura.cz, 27. října 2017 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>.

DĚDEK, Oldřich. *Kritérium úrokových sazeb* [online]. zavedenieura.cz, 12. prosince 2018 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>.

DĚDEK, Oldřich. *Kritérium veřejného deficitu* [online]. zavedenieura.cz, 12. prosince 2018 [cit. 12. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>>.

DĚDEK, Oldřich. *Právní konvergence* [online]. zavedenieura.cz, 16. června 2014 [cit. 17. února 2020]. Dostupné na <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>>.

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva* [online], 2018 [cit. 17. února 2020]. Dostupné na <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/ecb.cr201805.cs.pdf>>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha, 2018 [cit. 12. února 2020]. ISSN 2336-5110. Dostupné na <<https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr>>.

REDAKCE EurActiv.cz. *ANO: O podmínkách azylu musí rozhodovat stát, nikoliv byrokrati v Bruselu* [online]. euractiv.cz, 16. října 2017 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/ano/>>.

REDAKCE EurActiv.cz. *Přijetí eura politické strany rozděluje. Často jej ale odmítají, nebo s přijetím váhají* [online]. euractiv.cz, 9. listopadu 2017 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/jasnemu-postoji-k-prijeti-eura-se-strany-spise-vyhybaji/>>.

ZACHOVÁ, Aneta. *V Česku opět ožívá debata o přijetí eura, vláda ale novou měnu nepodporuje* [online]. euractiv.cz, 22. listopadu 2019 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/v-cesku-opet-oziva-debata-o-prijeti-eura-vlada-ale-novou-menu-nepodporuje/>>.

ZPEVÁČKOVÁ, Barbora. *Přijmout euro? Politici se neshodnou, proti je Babiš i ODS* [online]. novinky.cz, 25. listopadu 2019 [cit. 24. března 2020]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prijmout-euro-politici-se-neshodnou-proti-je-babis-i-ods-40304795>>.

Dokumenty a právní předpisy

Smlouva o fungování Evropské unie v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 14. února 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

Protokol (č.12) o postupu při nadměrném schodku v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 27. ledna 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

Protokol (č. 13) o kritériích konvergence v konsolidovaném znění ze dne 3. prosince 2007. In EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 27. ledna 2020]. Dostupné na <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=EN>>.

Ostatní

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Občané ČR o přijetí eura a dopadech členství ČR v EU – duben 2019, tisková zpráva* [online]. Praha, 2019 [cit. 19. února 2020]. Dostupné na <https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4932/f9/pm190531.pdf>.

Flash Eurobarometr 479. *Introduction of the euro in the Member States that have not yet adopted the common currency – Spring 2019, report* [online]. ec.europa.eu, April 2019 [cit. 26. března 2020]. Dostupné na <<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/flash/surveyky/2242>>.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá připraveností České republiky na vstup do eurozóny, s čímž souvisí přijetí společné měny. Práce nejprve vymezuje historické pozadí a vývoj evropské měnové integrace. Dále jsou v práci představeny hlavní podmínky pro vstup do eurozóny. Nejdůležitější část se zabývá připraveností České republiky na přijetí eura, hodnotí plnění konvergenčních kritérií, úroveň reálné konvergence s ostatními státy eurozóny a vymezuje potřebné právní změny. Rovněž tato práce obsahuje názory politiků a obyvatel ČR na přijetí eura. Dále tato práce obsahuje návrhy de lege ferenda.

Klíčová slova

euro, eurozóna, maastrichtská konvergenční kritéria, měnová unie, Česká republika, připravenost České republiky

Abstract

This thesis deals with the Czech Republic's preparation for accession to the euro area, that relates to the adoption of the common currency. The thesis defines at first historical background and development of the European monetary integration. Further the main condition for the euro area accession. The main part of this thesis deals with preparedness of the Czech republic to adopt the euro, rates the fulfilling of convergence criteria, the level of real convergence with the euro area countries and also it defines legal changes needed. Also the thesis contains the opinions of politicians and people of the Czech republic about the euro adoption. Further the thesis contains proposals de lege ferenda.

Keywords

euro, eurozone, maastrich convergence criteria, monetary union, Czech republic, preparedness of Czech republic